

Važno je zvati se Ernest

BalkanDownload

Oscar Wilde

Oscar Wilde

Važno je biti Ernest

Preveo: Vladimir Petrović

Obrada: boden

BalkanDownload.org

Sadržaj

Naslovnica

Lica

PRVI ČIN

DRUGI ČIN

TREĆI ČIN

LICA

DŽON VORTING, *mirovni sudija*

ALDŽERNON MONKRIF

Prečasni KANON ČEZEBL, *doktor teologije*

MERIMEN, *batler*

LEJN, *sluga*

LEDI BREKNEL

GVENDOLIN FERFAKS

SE SIL KARDJU

GOSPOĐICA PRIZMA, *guvernanta*

PRVI ČIN

(Scena: jutarnji salon u Aldžernonovom stanu u ulici Polumeseca, London, Vest End. Vreme: sadašnje. Soba je opremljena luksuzno i sa umetničkim nameštajem. Iz sobe u pozadini čuje se zvuk klavira.)

(LEJN postavlja sto za popodnevni čaj, a nakon što je muzika utihla ulazi ALDŽERNON.)

ALDŽERNON: Lejn, da li si me čuo kako sviram?

LEJN: Mislio sam da nije učtivo da slušam, gospodine.

ALDŽERNON: Baš mi je žao zbog tebe. Ja ne sviram tačno, svako može da svira tačno, ali zato sviram sa čudesnom izražajnošću. Kada je reč o klaviru, emocije su mi jača strana. Nauku čuvam za život.

LEJN: Da gospodine.

ALDŽERNON: Kada pominjemo nauku o životu, da li si spremio sendviče sa krastavcima za ledi Breknel?

LEJN: Da, gospodine *(pruža mu poslužavnik)*.

ALDŽERNON *(uzima dva i seda na sofu)*: O, Lejn! Uzgred rečeno, vidim da je prema tvojoj evidenciji u utorak uveče, kada su lord Šormen i gospodin Vorting večerali sa mnom, popijeno osam boca šampanjca.

LEJN: Da gospodine, osam boca i jedna pinta.

ALDŽERNON: Zašto u kućama neženja sluge obavezno piju šampanjac? Pitam iz čiste radoznalosti.

LEJN: Ja to pripisujem superiornom kvalitetu pića, gospodine. Više puta sam se uverio da se u kućama bračnih parova retko troši prvoklasan šampanjac.

ALDŽERNON: Gospode bože! Zar brak tako pogubno utiče na duh?

LEJN: Držim da je to jedno vrlo prijatno stanje, gospodine. Ja sam lično do sada imao vrlo malo iskustva sa tim. Ženio sam se jednom. To je bila posledica nespornizuma između mene i jedne mlade osobe.

ALDŽERNON *(lenjo)*: Nisam baš previše zainteresovan za tvoj porodični život Lejn.

LEJN: Ne gospodine, to nije mnogo zanimljiva tema. I sam o njoj retko razmišljam.

ALDŽERNON: Rekao bih da je to sasvim prirodno. To bi bilo sve Lejn.

LEJN: Hvala gospodine. (*LEJN izlazi.*)

ALDŽERNON: Čini se da su Lejnovi pogledi na brak pomalo labavi. A ako nam niže klase ne pružaju dobar primer, kakva je, zaboga, korist od njih? Izgleda da oni kao klasa nemaju apsolutno nikakav osećaj moralne odgovornosti. (*Ulazi LEJN.*)

LEJN: Gospodin Ernest Vorting. (*Ulazi DŽEK. LEJN iztazi.*)

ALDŽERNON: Kako si dragi moj Erneste? Šta te je dovelo u grad?

DŽEK: O zadovoljstvo! Šta bi me drugo bilo gde moglo voditi? Vidim da jedeš kao i obično, Aldži!

ALDŽERNON (*usiljeno*): Verujem da je u dobrom društvu običaj da se čovek oko pet sati malo okrepi. A gde si ti od prošlog utorka?

DŽEK (*na sofi, nasmešen*): Na selu.

ALDŽERNON: Pa šta pobogu radiš tamo?

DŽEK (*skida rukavice*): U gradu čovek zabavlja sebe, a na selu druge. To je neverovatno dosadno.

ALDŽERNON: A koga to zabavljaš?

DŽEK: O komšije, komšije.

ALDŽERNON: Da li imaš neke fine komšije tamo u Šropširu?

DŽEK: Savršeno jezive. Nikada ne pričam ni sa kim od njih.

ALDŽERNON: Kako li ih samo zabavljaš! (*Prilazi i uzima sendvič.*) Uzgred, tvoj kraj beše Šropšir, je li?

DŽEK: A? Šropšir? Da, naravno. Ehej! Čemu sve te šolje? Čemu sendviči sa krastavcima? Čemu bezumno rasipništvo kod nekog tako mladog kao što si ti? Ko to dolazi na čaj?

ALDŽERNON: O, samo tetka Ogasta i Gvendolin.

DŽEK: Božanstveno!

ALDŽERNON: Ma da, nije loše, ali bojim se da tetka Ogasta neće biti baš oduševljena kada te vidi.

DŽEK: Mogu li da znam zašto?

ALDŽERNON: Dragi prijatelju, tvoje flertovanje sa Gvendolin je besramno. I gotovo isto toliko nezgodno kao i njeno flertovanje sa tobom.

DŽEK: Ja sam zaljubljen u Gvendolin. Došao sam u grad da bih je zaprosio.

ALDŽERNON: Mislio sam da si došao zbog zadovoljstva?... Ja bih to pre nazvao poslom.

DŽEK: Ti uopšte nisi romantičan.

ALDŽERNON: Ja u prosidbi stvarno ne vidim ništa romantično. Romantično je biti zaljubljen. Ali kada nekoga konačno zaprosiš, u tome nema ničeg romantičnog. Bože, pa može se desiti i da prihvati tvoju ponudu. U stvari, mislim da se to obično i dešava. A onda je gotovo sa uzbuđenjem. Suština romantike je u neizvesnosti. Ako se ikada oženim, moraću da zaboravim na tu činjenicu.

DŽEK: Mili Aldži, ja u to uopšte ne sumnjam. Sud za razvode je izmišljen za sve one čija sećanja pokazuju tako neobičan sklop.

ALDŽERNON: O! Nema potrebe da se o tome razglaba. Razvodi se sklapaju na nebu. (*DŽEK poseže za sendvičem. ALDŽERNON ga u tome sprečava.*) Molim te ne diraj te sendviče sa krastavcima. Naručeni su specijalno za tetka Ogastu. (*Uzima jedan i jede.*)

DŽEK: Ali ti ih sve vreme jedeš.

ALDŽERNON: To je nešto drugo. Ona je moja tetka. (*Izvlači tanjir.*) Uzmi malo hleba i putera. Hleb i puter su za Gvendolin. Gvendolin je odana hlebu i puteru.

DŽEK (*prilazi stolu i služi se*): Odlični su.

ALDŽERNON: Dragi prijatelju, ne moraš zbog toga sve da ih pojedeš. Ponašaj se kao da si se već oženio sa njom. Još nisi, a ja mislim da nikada i nećeš.

DŽEK: Zašto pobogu to kažeš?

ALDŽERNON: Pa, na prvom mestu zato što se devojke nikada ne udaju za muškarce sa kojima flertuju. One misle da to nije u redu.

DŽEK: Ma, to je glupost!

ALDŽERNON: Nije. To je istina. I objašnjenje zašto postoji izuzetno veliki broj neženja. A na drugom mestu, ja ne pristajem.

DŽEK: Ne pristaješ!

ALDŽERNON: Dragi prijatelju, Gvendolin je moja sestra od tetke. Pre nego što ti dopustim da se oženiš sa njom moraćeš da raščistiš tu petljavinu sa Sesili. (*Zvoni.*)

DŽEK: Sesili! O čemu govoriš? O kakvoj Sesili pričaš? Ja ne znam nikoga ko se zove Sesili. (*Ulazi LEJN.*)

ALDŽERNON: Donesite mi tabakeru koju je gospodin Vorting zaboravio kada je poslednji put bio ovde.

LEJN: Da gospodine. (*LEJN izlazi.*)

DŽEK: Hoćeš da kažeš da je moja tabakera sve ovo vreme bila kod tebe? Zašto me

nisi obavestio? Hteo sam iz očajja da pišem Skotland Jardu. Bio sam blizu da ponudim veliku nagradu nalazaču.

ALDŽERNON: Pa ne bi bilo loše da je ponudiš. Kao i obično ja sam švorc, i više od toga.

DŽEK: Nema smisla da nudim nagradu sada kada je tabakera pronađena. *(Ulazi LEJN sa tabakerom na poslužavniku. ALDŽERNON je odmah uzima. LEJN odlazi.)*

ALDŽERNON: Erneste, moram da primetim da je to prilično zlobno sa tvoje strane. *(Otvora tabakeru i ispituje je.)* Ali nema veze, jer na osnovu ugravirane posvete vidim da to uopšte nije tvoja tabakera.

DŽEK: Naravno da je moja. *(Prilazi mu.)* Video si je kod mene sto puta i, uostalom, ti nemaš nikakvo pravo da je otvaraš i čitaš šta je napisano unutra. Čitati posvete na tuđim tabakerama uopšte nije džentlmenski.

ALDŽERNON: O, apsurdno je držati se krutih pravila o tome šta bi neko trebalo a šta ne bi trebalo da čita. Više od polovine savremene kulture zasnovano je na stvarima koje ne bi trebalo da se čitaju.

DŽEK: Svestan sam te činjenice i nemam nameru da diskutujem o savremenoj kulturi. O tome ljudi ne bi trebalo da razgovaraju kada su sami. Želim samo da mi vratiš tabakeru.

ALDŽERNON: Da, ali to nije tvoja tabakera. Ova tabakera je poklon neke Sesili, a ti si rekao da ne poznaješ nikoga ko se tako zove.

DŽEK: Pa, ako baš želiš da znaš, Sesili je moja tetka.

ALDŽERNON: Tvoja tetka!

DŽEK: Da. Simpatična starija gospođa. Živi u Tanbridž Velsu. Pobogu, Aldži, vrati mi tu tabakeru!

ALDŽERNON *(povlači se iza sofe):* Ali, ako je tvoja tetka i živi u Tanbridž Velsu, zašto onda sebe naziva "malom Sesili"? *(čita)* "Od male Sesili, s najvećom ljubavlju".

DŽEK *(prilazi sofi i oslanja se kolenima na nju):* Dragi prijatelju, pa kakve to veze ima? Neke tetke su velike, a neke male. Odluku o tome konačno donose same tetke. Ti misliš da svaka tetka mora da liči na tvoju tetku! To je apsurdno! Za boga miloga, vrati mi moju tabakeru! *(Sledi ALDŽERNA po sobi.)*

ALDŽERNON: Jeste. Ali zašto te tetka naziva ujakom? "Od male Sesili, s najvećom ljubavlju, ujaku Džeku". Priznajem da nije problem da tetka bude mala, ali zašto bi tetka, ma kolika bila, svog nećaka nazivala ujakom, to mi nikako nije jasno. Osim toga tvoje ime uopšte nije Džek već Ernest.

DŽEK: Nije Ernest već Džek.

ALDŽERNON: Uvek si mi govorio da se zoveš Ernest. Svima sam te predstavljao kao Ernesta. Odazivaš se na ime Ernest. Izgledaš kao da ti je ime Ernest. Ti si najernestnija osoba koju sam sreo u životu. To što pričaš da ti ime nije Ernest je potpuna budalaština. Ono stoji i na tvojim posetnicama. Evo. (*Vadi posetnicu iz tabakere.*) "Gospodin Ernest Vorting, B. 4, Olbeni". Ovo ću zadržati kao dokaz da je tvoje ime Ernest u slučaju da to ikada pokušaš da porekneš meni, Gvendolin, ili bilo kome drugom. (*Stavlja posetnicu u džep.*)

DŽEK: Pa, moje ime je Ernest u gradu, a Džek na selu, a tabakeru su mi poklonili na selu.

ALDŽERNON: Da, ali to ne objašnjava činjenicu zašto te tvoja mala tetka Sesili koja živi u Tanbridž Velsu naziva svojim dragim ujakom. Hajde momčino, bolje da mi to odmah iščupamo.

DŽEK: Dragi Aldži, govoriš kao zubar. Vulgarno je izražavati se kao zubar ako nisi. To stvara lažan utisak.

ALDŽERNON: Pa upravo sa tim se zubari uvek služe. E, a sad hajde. Ispričaj mi sve. Oduvek sam sumnjao da si ti potajni i okoreli banberista, a sada sam u to sasvim ubeden.

DŽEK: Banberista? Šta je to, pobogu?

ALDŽERNON: Otkriću ti značenje te reči, kada mi objasniš zašto si Ernest u gradu, a Džek na selu.

DŽEK: Prvo ti meni daj moju tabakeru.

ALDŽERNON: Evo. (*Pružá mu tabakeru.*) E sad ti meni daj objašnjenje, i potrudi se da bude neuverljivo.

DŽEK: Dragi prijatelju, neme ničeg neuverljivog u mom objašnjenju. U stvari, ono je sasvim obično. Stari gospodin Tomas Kardju, koji me je usvojio kada sam bio dečak, postavio me je testamentom za staratelja njegovoj unuci gospođici Sesili Kardju. Sesili koja me zove ujakom iz poštovanja koje ti sigurno nisi u stanju da razumeš, živi u mojoj kući na selu pod budnim okom svoje vrlo guvernante gospođice Prizme.

ALDŽERNON: A, uzgred, gde se tačno nalazi ta tvoja kuća na selu?

DŽEK: To za tebe nema značaja, dečko. Ti nećeš biti pozvan. Mogu ti reći samo da nije u Šropširu.

ALDŽERNON: Tako sam i pretpostavijao, dragi prijatelju. Banberisao sam uzduž i popreko Šropšira već dva puta. A sada nastavi. Zašto si Ernest u gradu, a Džek na selu?

DŽEK: Dragi moj Aldži, ne znam da li si u stanju da razumeš moje prave pobude.

Teško da si dovoljno ozbiljan. Kada nekoga postave za staratelja, on mora da ima visokomoralna načela. To mu je dužnost. A kako se za visokomoralna načela teško može reći da doprinose bilo zdravlju bilo sreći osobe koja ih prihvati, ja sam se, da bih dospeo do grada, uvek pravio da imam mlađeg brata po imenu Ernest koji stanuje kod Olbenija i upada u jezive nevolje. To je dragi moj Aldži cela istina, čista i jednostavna.

ALDŽERNON: Istina je retko čista, a jednostavna nije nikada. Savremen život bi bio vrlo dosadan kada bi istina bila jedno od ta dva, a savremena književnost sasvim nemoguća!

DŽEK: To uopšte ne bi bilo loše!

ALDŽERNON: Književna kritika ti nije jača strana dragi prijatelju. Ne pokušavaj da se njome baviš. Prepusti to ljudima koji nisu pohađali fakultet. Oni to sjajno rade po dnevnim novinama. A ti si u stvari jedan banberista. Bio sam potpuno u pravu kada sam rekao da si banberista. Ti si jedan od najnaprednijih banberista koje poznajem.

DŽEK: Šta pobogu hoćeš da kažeš?

ALDŽERNON: I izmislio si vrlo korisnog mlađeg brata da bi mogao da dođeš u grad kada god poželiš. Ja sam, pak, izmislio jednog doživotnog invalida od neprocenjive vrednosti po imenu Banberi, da bih bio u selu kada god to poželim. Banberi je zaista neprocenjiv. Na primer, da nije njegovog izvanredno lošeg zdravstvenog stanja, danas ne bih mogao da večeram sa tobom kod "Vilisa", jer sam se za večeras dogovarao sa tetka Ogastom još pre nedelju dana.

DŽEK: Danas te nisam ni zvao na večeru.

ALDŽERNON: Znam. Neodgovoran si kada je reč o slanju pozivnica. To je jako glupo od tebe. Ništa toliko ne nervira ljude kao kada im pozivnice ne stižu.

DŽEK: Bilo bi ti mnogo bolje da večeraš sa svojom tetkom Ogastom.

ALDŽERNON: Nemam nameru da učinim ništa slično. Kao prvo, tamo sam večerao u ponedeljak, a jedna večera nedeljno kod rodbine je više nego dovoljna. Kao drugo, kad god večeram tamo uveliko postupaju sa mnom kao sa članom porodice pa ili ostanem bez ijedne žene ili mi uvale dve. Kao treće, jako dobro znam pored koga će da me smeste večeras. Smestiće me pored Meri Farkuar koja uvek, preko stola, flertuje sa vlastitim mužem. To uopšte nije prijatno. U stvari, nije čak ni pristojno... a toga ima sve više. Broj žena u Londonu koje flertuju sa svojim muževima apsolutno je skandalozan. To tako ružno izgleda. To je javno iznošenje čistog rublja. Pored toga, sada kada sam saznao da si okoreli banberista, prirodno je da želim da popričam sa tobom o banberisanju. Hoću da ti otkrijem pravila.

DŽEK: Nisam ja nikakav banberista. Ako Gvendolin prihvati moju prosidbu ubiću

svog brata. U stvari, mislim da ću ga ukokati u svakom slučaju. Sesili se previše interesuje za njega. To je prilično dosadno. Zato hoću da se otarasim Ernesta. A i tebi ozbiljno savetujem da se oslobodiš gospodina... tvog obogaljenog prijatelja sa tim neviđeno smešnim imenom.

ALDŽERNON: Ništa me neće naterati da se razidem s Banberijem, a i ti ćeš ako se ikada oženiš, što meni izgleda prilično problematično, biti jako zadovoljan što ga poznaješ. Čovek koji se oženi, a da pri tom nije Banberijev prijatelj, prilično pati od dosade.

DŽEK: To je glupost. Ako se oženim sa divnom devojkom kakva je Gvendolin, jedina sa kojom sam pozeleo da uradim to u životu, ne bih hteo ni da čujem za Banberija.

ALDŽERNON: Onda će želeti tvoja žena. Ti ne razumeš da su u braku dvoje ništa, a tek troje društvo.

DŽEK (*visokoparno*): To je prijatelju teorija koju izopačena francuska drama propagira već pedeset godina.

ALDŽERNON: A koju je srećna engleska porodica dokazala u dvostruko kraćem roku.

DŽEK: Za ime boga, ne pokušavaj da budeš ciničan. Lako je biti ciničan.

ALDŽERNON: Dragi moj prijatelju, danas ništa više nije lako. Ima tako mnogo konkurencije. (*Čuje se zvuk električnog zvona.*) A, to mora da je tetka Ogasta! Samo rođaci i poverioci zvone tako vagnerovski. E sada, da li bi me odveo na večeru kod "Vilisa" kada bih skrenuo pažnju tetka Ogasti na destak minuta, a ti imao priliku da zaprosiš Gvendolin?

DŽEK: Naravno, ako to želiš.

ALDŽERNON: Da, ali sa tim ne smeš da se šališ. Mrzim ljude koji su neozbiljni kada su u pitanju obroci. To je tako površno. (*Ulazi LEJN.*)

LEJN: Ledi Breknel i gospođica Ferfaks. (*ALDŽERNON prilazi da ih dočeka. Ulaze LEDI BREKNEL i GVENDOLIN.*)

LEDI BREKNEL: Dobar dan dragi Aldžernone, nadam se da ćeš večeras biti dobar.

ALDŽERNON: Odlično se osećam tetka Ogasta.

LEDI BREKNEL: To baš i nije isto. Obično, te dve stvari retko idu zajedno. (*Ugleda DŽEKA i pokloni mu se sa ledenom hladnoćom.*)

ALDŽERNON (*GVENDOLINI*): O bože, kako si elegantna!

GVENDOLIN: Ja sam uvek elegantna! Zar ne, gospodine Vorting?

DŽEK: Vi ste apsolutno savršeni gospođice Ferfaks.

GVENDOLIN: O, nadam se da nisam. To ne bi ostavilo mesta za usavršavanje, a ja nameravam da se usavršavam dalje. (*DŽEK i GVENDOLIN sedaju u ugao jedno pored drugog.*)

LEDI BREKNEL: Žao mi je, Aldžernone, ako smo malo zakasnile, ali morala sam da posetim dragu ledi Harberi. Nisam bila kod nje od kada joj je siroti muž umro. Nikad nisam videla toliku promenu na jednoj ženi. Izgleda kao da se podmladila dvadeset godina. A sada bih mogla da popijem šolju čaja i pojedem jedan ukusan sendvič sa krastavcima koji si mi obećao.

ALDŽERNON: Naravno, tetka Ogasta. (*Prilazi stočiću za čaj.*)

LEDI BREKNEL: Sedi pored mene, Gvendolin.

GVENDOLIN: Hvala mama, sasvim mi je udobno ovde gde sam.

ALDŽERNON (*sa užasom podiže tanjir*): Gospode bože! Lejn! Zašto nema sendviča sa krastavcima?

LEJN (*ozbiljno*): Nije bilo krastavaca na pijaci, gospodine. Išao sam dva puta.

ALDŽERNON: Nije bilo krastavaca?

LEJN: Ne, gospodine. Čak ni za spremljen novac.

ALDŽERNON: To bi bilo sve Lejn. Hvala ti.

LEJN: Hvala vama gospodine. (*Izlazi.*)

ALDŽERNON: Tetka Ogasta, jako mi je žao što nije bilo krastavaca, čak ni za gotov novac.

LEDI BREKNEL: To zaista nije važno Aldžernone. Jela sam neke pogačice kod ledi Harberi, koja kako mi se sada čini živi zarad uživanja.

ALDŽERNON: Čujem da joj se od silne žalosti kosa nekako pozlatila.

LEDI BREKNEL: Izvesno je da je promenila boju. Koji je razlog tome, naravno, ne mogu da kažem. (*ALDŽERNON prilazi i služi je čajem.*) Hvala ti. Večeras ću ti prirediti veliko zadovoljstvo Aldžernone. Sedećeš sa Meri Farkuar. Ona je tako divna žena i tako pažljiva prema svom mužu. Milina je gledati ih.

ALDŽERNON: Tetka Ogasta, bojim se da ću morati da se odreknem zadovoljstva da večeram kod tebe.

LEDI BREKNEL (*mršteći se*): Nadam se da nećeš Aldžernone. To bi mi potpuno poremetilo raspored za stolom. Tvoj teča bi morao da večera na spratu. Srećom, navikao je na to.

ALDŽERNON: To je jako nezgodno i, ne treba ni da kažem, strašno razočaranje za mene, ali stvar je u tome što sam upravo dobio telegram da je moj siroti prijatelj Banberi ponovo jako bolestan. (*Pogleda se sa DŽEKOM.*) I svi misle da bi trebalo da

budem uz njega.

LEDI BREKNEL: To je vrlo čudno. Izgleda da taj gospodin Banberi ima neobično loše zdravlje.

ALDŽERNON: Da, siroti Banberi je užasno obogaljen.

LEDI BREKNEL: Pa Aldžernone, mislim da je krajnje vreme da se gospodin Banberi odluči da li će da živi ili da umre. To oklevanje je potpuno apsurdno. Uopšte ne odobravam to savremeno saosećanje sa bogaljima. Smatram da je morbidno. Kod bližnjih ne treba ohrabrivati bolest ni u kom pogledu. Zdravlje je prva dužnost u životu. To uvek govorim tvom sirotom teći, ali čini se da me on uopšte ne čuje... barem što se nekog ublažavanja njegove boljke tiče. Biću ti vrlo zahvalna ako sa moje strane zamoliš gospodina Banberija da bude tako dobar, pa da u subotu ne padne u krizu ponovo, jer računam na tebe da ćeš obezbediti muziku. To mi je poslednji prijem, a muzika je neophodna da bi podstakla razgovor, naročito na kraju sezone, kada su svi već rekli sve što su imali da kažu što, u većini slučajeva, i nije bilo ništa naročito.

ALDŽERNON: Razgovaraću sa Banberijem, tetka Ogasta, ako još bude pri svesti, i mislim da mogu obećati da će se do subote oporaviti. Naravno, muzika je veliki problem. Obično kada neko pušta dobru muziku ne slušaju, a ako je muzika loša onda ne razgovaraju. Ali pokazaću ti program koji sam sastavio, ako samo budeš ljubazna da na trenutak pođeš sa mnom u drugu sobu.

LEDI BREKNEL: Hvala ti Aldžernone. Zaista si pažljiv. (*Ustaje i prati ALDŽERNONA.*) Sigurna sam da će program biti izvrstan pošto ga malo pročistimo. Zaista ne mogu da dozvolim pesme na francuskom. Ljudi izgleda misle da su nepristojne, pa ili deluju zgranuto što je prostakluk, ili se smeju što je još gore. Ali nemački zvuči kao savršeno pristojan jezik, a ja verujem da i jeste takav. Gvendolin, pođi sa mnom.

GVENDOLIN: Naravno mama. (*LEDI BREKNEL i ALDŽERNON odlaze u sobu. GVENDOLIN ostaje.*)

DŽEK: Dan je bio divan gospođice Ferfaks.

GVENDOLIN: Molim vas da mi ne govorite o vremenu gospodine Vorling. Kada god ljudi govore o vremenu, prilično sam sigurna da žele nešto drugo da kažu. A to me čini jako nervoznom.

DŽEK: Ja zaista hoću da vam kažem nešto drugo.

GVENDOLIN: To sam i mislila. U stvari, ja nikada ne grešim.

DŽEK: I voleo bih da iskoristim trenutno odsustvo ledi Breknel...

GVENDOLIN: Preporučila bih vam da tako i postupite. Mama ima običaj da se po-

novo iznenada pojavi, o tome sam često sa njom morala da razgovaram.

DŽEK (*nervozno*): Gospođice Ferfaks, otkad sam vas upoznao divio sam vam se više nego bilo kojoj drugoj devojci... koju sam ikada upoznao... otkad sam vas upoznao.

GVENDOLIN: Da, ja sam toga potpuno svesna. I često poželim da ste makar u javnosti, nešto otvoreniji u iskazivanju te naklonosti. Vi ste za mene oduvek bili neodoljivo privlačni. Čak i pre nego što sam vas upoznala nisam bila ravnodušna prema vama. (*DŽEK je posmatra u čudu.*) Mi gospodine Vorting, kao što, nadam se, znate, živimo u vremenu ideala. Ta činjenica se često pominje u skupljim mesečnicima, a sada je, kako mi kažu, stigla i do provincijskih propovedaonica a moj ideal je oduvek bio da volim nekoga čije je ime Ernest. U tom imenu ima nečega što zrači bezuslovnim poverenjem. Već u trenutku kad mi je Aldžernon prvi put pomenuo da ima prijatelja koji se zove Ernest, znala sam da mi je suđeno da vas volim.

DŽEK: Gvendolin, vi me zaista volite?

GVENDOLIN: Strasno!

DŽEK: Mila! Ne znate koliko sam srećan zbog toga.

GVENDOLIN: Moj Ernest.

DŽEK: Ali niste valjda ozbiljno mislili kada ste rekli da me ne biste mogli voleti da se ne zovem Ernest?

GVENDOLIN: Ali vi se zovete Ernest.

DŽEK: Da. Ali zamislite da se zovem drugačije. Da li hoćete da kažete da onda ne biste mogli da me volite?

GVENDOLIN (*blagoglagoljivo*): Ah, jasno je da je to metafizička spekulacija i, kao i većina spekulacija ona ima vrlo malo veze sa činjenicama iz stvarnog života, onakvim kakve ih poznajemo.

DŽEK: Da budem iskren, mila, ja lično ne marim mnogo za ime Ernest. Uopšte ne mislim da mi pristaje.

GVENDOLIN: Sjajno vam pristaje. To je božanstveno ime. Puno je čudesne muzike. Proizvodi vibracije.

DŽEK: Ne, Gvendolin, ima drugih i lepših imena. Na primer, mislim da je Džek jedno dražesno ime.

GVENDOLIN: Džek...? Ne, u imenu Džek ima veoma malo muzike, ako je uopšte i ima. Ne uzbuđuje. Ne proizvodi apsolutno nikakve vibracije... Upoznala sam nekoliko Džekova i svi su, bez izuzetka, bili bezbojni. Osim toga, Džek je i ozloglašen nadimak za Džona! A ja svaku ženu koja je udata za nekoga ko se zove Džon mogu samo da sažaljevam. Po svoj prilici nikada joj neće biti dato da oseti očaravajuću sre-

ću makar jednog jedinog trenutka usamljenosti. Jedino zaista bezbedno ime je Ernest.

DŽEK: Gvendolin, moram da se prekrstim što pre hoću reći, moramo da se venčamo što pre. Nema vremena za gubljenje.

GVENDOLJN: Da se venčamo, gospodine Vorting?

DŽEK: Pa... naravno. Znae da vas volim, gospođice Ferfaks, a i vi ste mene naveli da poverujem kako niste potpuno ravnodušni prema meni.

GVENDOLIN: Obožavam. Ali vi me niste zaprosili. Ništa nije rečeno o braku. Temu nismo ni spomenuli.

DŽEK: Ovaj... Mogu li da vas zaprosim?

GVENDOLIN: Mislim da je sada odlična prilika za to. A da bih vas spasla od bilo kakvog razočaranja, gospodine Vorting, držim da je jedino pošteno otvoreno vam unapred reći da sam sasvim odlučna da vašu ponudu prihvatim.

DŽEK: Gvendolin!

GVENDOLIN: Da gospodine Vorting, šta imate da mi kažete?

DŽEK: Vi dobro znate šta imam da vam kažem.

GVENDOLIN: Da, ali vi to nikako da kažete.

DŽEK: Gvendolin, hoćete li da se udate za mene? *(Spušta se na kolena.)*

GVENDOLIN: Dragi, ali naravno da hoću! Koliko vam je samo trebalo! Bojim se da ste imali vrlo malo iskustva s prosidbama.

DŽEK: Jedina moja, nikada nisam voleo nikoga na svetu osim vas.

GVENDOLIN: Jeste, muškarci često umeju da prose radi vežbe. Znam da je moj brat Džerald takav. Sve prijateljice mi to kažu. Kakve čudesno plave oči imate, Erneste. One su sasvim, sasvim plave. Nadam se da ćete me uvek baš tako gledati, posebno kada su i drugi prisutni. *(Ulazi LEDI BREKNEL.)*

LEDI BREKNEL: Gospodine Vorting! Ustanite iz tog poluležećeg položaja. Ne ponižavajte se.

GVENDOLIN: Mama! *(On pokušava da ustane, ona ga sprečava.)* Molim te da se povučeš. Ovde ti nije mesto. Pored toga, gospodin Vorting još uvek nije završio.

LEDI BREKNEL: A šta to, ako smem da pitam?

GVENDOLIN: Verila sam se sa gospodinom Vortingom mama. *(Ustaju zajedno.)*

LEDI BREKNEL: Izvini, ali ti se nisi ni sa kim verila. Kad se budeš verila sa nekim, ja ili tvoj otac, ako mu zdravlje dopusti, obavestićemo te o tome. Veridba mladoj devojci treba da dođe kao iznenađenje, prijatno ili neprijatno, kako se već dogodi. To nikako nije stvar koju bi trebalo da obavlja sama... A sada, imam nekoliko pi-

tanja za vas gospodine Vorting. A dok mi razgovaramo, ti ćeš me sačekati u kolima.

GVENDOLIN (*prekorno*): Mama!

LEDI BREKNEL: U kola, Gvendolin! (*GVENDOLIN ide prema vratima. Ona i DŽEK šalju poljupce jedno drugom iza leđa LEDI BREKNEL. LEDI BREKNEL se zbunjeno osvrće, kao da ne može da razume kakav je to zvuk. Napokon se okreće.*)
Gvendolin, kola!

GVENDOLIN: Da mama! (*Izlazi, gledajući unazad prema DŽEKU.*)

LEDI BREKNEL (*sedajući*): Možete sestri gospodine Vorting. (*Traži po džepu beležnicu i olovku.*)

DŽEK: Hvala vam Ledi Breknel, više volim da stojim.

LEDI BREKNEL (*sa beležnicom i olovkom u rukama*): Osećam se obaveznom da vam saopštim da niste na mom spisku podobnih mladića, a ja imam isti spisak kao i draga vojvotkinja od Boltona. Mi u stvari radimo zajedno. Međutim, voljna sam da unesem i vaše ime, ali samo ako vaši odgovori budu u skladu sa zahtevima jedne istinski brižne majke. Da li pušite?

DŽEK: Pa, moram priznati da pušim.

LEDI BREKNEL: Drago mi je što to čujem. Muškarac uvek mora nešto da radi. U Londonu ionako ima previše dokoličara. Koliko godina imate?

DŽEK: Dvadeset devet.

LEDI BREKNEL: Odlično vreme za ženidbu. Oduvek sam zastupala mišljenje da muškarac koji želi da se oženi treba ili da zna sve ili da ne zna ništa. Šta vi znate?

DŽEK (*nakon kratkog oklevanja*): Ne znam ništa ledi Breknel.

LEDI BREKNEL: Drago mi je što to čujem. Ne odobravam nikakvo petljanje oko prirodnog neznanja. Neznanje je kao nežna tropska voćka, samo ga dodirnete, a cvet se odmah sparusi. Čitava današnja teorija o obrazovanju je iz korena nezdrava. Srećom u Engleskoj obrazovanje nema baš nikakav efekat. Kada bi imalo, to bi bila ozbiljna opasnost za više klase i verovatno bi dovelo do scena nasilja na Grosvenor skveru. Koliki vam je prihod?

DŽEK: Između sedam i osam hiljada godišnje.

LEDI BREKNEL (*beleži u svesku*): U zemljišnim posedima ili u ulaganjima?

DŽEK: Uglavnom u ulaganjima.

LEDI BREKNEL: To je zadovoljavajuće. Između dužnosti koje bi čovek za života trebalo da ispuni i poreza koji bi trebalo posle smrti da plati, posed više nije ni zarada ni uživanje. Zahvaljujući imanju čovek stiže položaj, ali ga ono i sprečava da živi u skladu sa tim. To je sve što se o zemlji može reći.

DŽEK: Ja imam i kuću na selu sa nešto zemlje uz nju, naravno, oko hiljadu petsto jutara, čini mi se, ali moj prihod ne zavisi od tog poseda. U stvari, koliko ja mogu da razaberem, lovokradice su jedini koji od svega toga imaju neku korist.

LEDI BREKNEL: Kuću na selu! Sa koliko soba? Ma, ništa, to možemo da raščistimo i kasnije. Nego, nadam se da imate i kuću u gradu? Od devojke sa tako jednostavnom i neiskvarenom naravi kao što je Gvendolin ne može se očekivati da živi na selu.

DŽEK: Pa, posedujem kuću na Belgrejev skveru, ali je izdajem ledi Blokshem u godišnji zakup. Naravno, mogu da je ispraznim kad god poželim, otkazni rok je šest meseci.

LEDI BREKNEL: Ledi Blokshem? Ne poznajem je.

DŽEK: O, ona se vrlo malo kreće u društvu. U pitanju je gospođa u poodmaklim godinama.

LEDI BREKNEL: Ah, danas ni to nije garancija za dobar karakter. Koji je broj te kuća na Belgrejev skveru?

DŽEK: Sto četrdeset devet.

LEDI BREKNEL: Manje otmena strana. Znala sam da ima nešto. Međutim, to se lako može promeniti.

DŽEK: Mislite na stranu ulice ili na modu?

LEDI BREKNEL (*strogo*): I jedno i drugo, ako bude potrebno. Kako stojite sa politikom?

DŽEK: Bojim se nikako. Ja sam liberal-unionista.

LEDI BREKNEL: O, oni se računaju kao torijevci. Dolaze kod nas na večere. Ili barem, svraćaju uveče. A sada da pređemo na manje važna pitanja. Jesu li vam roditelji živi?

DŽEK: Izgubio sam oba roditelja.

LEDI BREKNEL: Oba? To mi izgleda nemarno. Ko vam je bio otac? Očigledno je bio imućan čovek. Da li je rođen u onome što radikalne novine nazivaju purpustom trgovine ili je potekao iz redova aristokratije?

DŽEK: Bojim se da ne znam. Rekao sam vam da sam izgubio svoje roditelje. Stvar je u tome što bi se pre moglo reći da su oni izgleda izgubili mene... Ja u stvari ne znam svoje poreklo. Ovaj... Mene su našli.

LEDI BREKNEL: Našli!

DŽEK: Pokojni Tomas Kardju, jedan stariji gospodin, vrlo milosrdne i blagorodne naravi, našao me je i dao mi prezime Vorting, jer je u tom trenutku slučajno imao u

džepu kartu prve klase za Vorting. Vorting je jedno mesto u Saseksu. Morsko kupalište.

LEDI BREKNEL: A gde vas je taj milosrdni gospodin sa kartom za kupalište u džepu našao?

DŽEK (*ozbiljno*): U putnoj torbi.

LEDI BREKNEL: U putnoj torbi?

DŽEK: Da, ledi Breknel. Bio sam u putnoj torbi povećoj crnoj kožnoj putnoj torbi sa drškama u stvari, najobičnijoj putnoj torbi.

LEDI BREKNEL: Na kojoj geografskoj lokaciji je taj gospodin Džems ili Tomas Kardju naleteo na spomenutu najobičniju putnu torbu?

DŽEK: U garderobi na stanici Viktorija. Greškom su je zamenili sa njegovom torbom.

LEDI BREKNEL: U garderobi na stanici Viktorija?

DŽEK: Da. Linija za Brajton.

LEDI BREKNEL: Linija nije od značaja. Gospodine Vorting priznajem da sam pomalo zatečena ovim što ste mi ispričali. Čini mi se da kada se neko rodi u putnoj torbi, ili u najmanju ruku potiče iz nje, bilo da ima drške ili ne, otkriva zanemarivanje pravila porodičnog života koje u sećanje priziva najgora zastranjivanja francuske revolucije. A pretpostavljam da znate do čega je taj nesrećni pokret doveo? Što se tiče specifičnog mesta na kome je torba pronađena, garderoba na železničkoj stanici može poslužiti sakrivanju nekakve javne bruke verovatno je za to već i služila ali teško da može biti čvrst temelj za dobar položaj u društvu.

DŽEK: Mogu li vas upitati šta biste mi vi savetovali da učinim? Nije potrebno reći da bih učinio sve na svetu da usrećim Gvendolin.

LEDI BREKNEL: Ozbiljno bih vas posavetovala gospodine Vorting, da pronađete neke rođake što pre, kao i to da se istinski potrudite da nađete barem jednog roditelja, ma kog pola, pre nego što se sezona završi.

DŽEK: Ja stvarno ne vidim kako bih mogao to da postignem. Torbu mogu da stavim na uvid u svakom trenutku. Ona mi je kod kuće, u garderobi. Mislim da bi to trebalo da vas zadovolji ledi Breknel.

LEDI BREKNEL: Mene, gospodine! Kakve to veze ima sa mnom? Valjda ne zamišljate da bismo lord Breknel i ja i u najluđim snovima mogli da našu jedinu ćerku jednu krajnje brižljivo podizanu devojkicu udamo u staničnoj garderobi i orodimo sa paketom. Želim vam prijatno jutro, gospodine Vorting! (*LEDI BREKNEL izlazi sa veličanstvenim ogorčenjem.*)

DŽEK: Prijatno! (*ALDŽERNON u sobi pozadi počinje da svira svadbeni marš.*)

DŽEK koji izgleda jako besno prilazi vratima.) Pobogu Aldži, prestani da sviraš tu jezivu melodiju! Kakav si ti idiot! *(Muzika prestaje i ALDŽERNON ulazi veseo.)*

ALDŽERNON: Da li je sve proteklo kako treba, stari druže? Nećeš valjda da mi kažeš da te je Gvendolin odbila? Znam da joj je to običaj. Stalno odbija ljude. Mislim da je to strašno namćorasto sa njene strane.

DŽEK: Ma, Gvendolin je u redu. Što se nje tiče, mi smo vereni. Ali njena majka je potpuno nepodnošljiva. Nikada nisam sreo takvu Gorgonu... Ne znam tačno na šta Gorgona liči, ali leđi Breknel je sto posto nekakva Gorgona. U svakom slučaju čudovište jeste, a mitsko nije što uopšte nije fer... Izvini, Aldži, ne bi trebalo pred tobom da tako govorim o tvojoj tetki.

ALDŽERNON: Mili moj dečko, ja obožavam kada mi olajavaju familiju. To je jedina stvar zbog koje je još uvek trpim. Rođaci su jednostavno gomila gušača koja niti ima pojma kako treba živeti, niti ima osećaj kada treba umreti.

DŽEK: To su gluposti!

ALDŽERNON: Nisu!

DŽEK: Neću sada da se raspravljam. Ti bi uvek da se preganjaš.

ALDŽERNON: Pa to je ono zbog čega je sve na ovom svetu prvobitno i stvoreno.

DŽEK: Časti mi kada bih tako mislio, odmah bih se ubio... *(Pauza.)* Je li, Aldži šta misliš, valjda Gvendolin neće za jedno sto pedeset godina da postane kao njena majka?

ALDŽERNON: Sve žene počnu da liče na svoje majke. To je tragedija žena. Muškarcima se to nikada ne dešava. To je tragedija muškaraca.

DŽEK: To je sad kao pametno?

ALDŽERNON: Savršeno sročeno! I istinito koliko i bilo koje drugo zapažanje u civilizovanom svetu.

DŽEK: Smučilo mi se od pametovanja. Danas je svako pametan. Nigde ne možeš da odeš a da ne sretneš pametnjakoviće. Apsolutno su postali javne napasti. Jako bih voleo da nam je ostalo barem malo glupaka.

ALDŽERNON: I ostalo je.

DŽEK: Bio bih srećan da ih upoznam. O čemu li razgovaraju?

ALDŽERNON: Glupaci? Pa o pametnima, naravno.

DŽEK: Kakvi glupaci.

ALDŽERNON: Uzgred, da li si otkrio Gvendolin da si Ernest u gradu a Džek na selu?

DŽEK *(pokroviteljskim tonom):* Mili moj prijatelju, istina nije nešto što bi čovek

otkrio dražesnoj, slatkoj i prefinjenoj devojčici. Ti imaš neobične ideje o tome kako se treba ponašati prema ženi.

ALDŽERNON: Prema ženi možeš da se ponašaš samo na jedan način: ako je lepa udvaraš joj se, a ako je ružna udvaraš se nekoj drugoj.

DŽEK: Ma, to su gluposti!

ALDŽERNON: A šta ćeš sa "bratom"? Šta ćeš sa bludnim Ernestom?

DŽEK: O, ratosiljaću ga se do kraja nedelje. Reći ću da je umro od apopleksije u Parizu. Mnogi ljudi su sasvim iznenada umrli od apopleksije, zar ne?

ALDŽERNON: Da, ali to je nasledno dragi prijatelju. To je nekakva porodična boljka. Bolje je da kažeš da je umro od teške prehlade.

DŽEK: A jesi li ti siguran da teška prehlada nije nasledna, ili već nešto slično?

ALDŽERNON: Naravno da nije!

DŽEK: Dobro. Mog sirotog brata Ernesta u Parizu je iznenada pokosila teška prehlada. S njim smo gotovi.

ALDŽERNON: Ali mislio sam da si rekao da je... gospođica Kardju malo previše zainteresovana za tvog sirotog brata Ernesta. Zar je taj gubitak neće teško pogoditi?

DŽEK: Ma, to je u redu. Drago mi je da Sesili nije neka romantična glupačica. Ima odličan apetit, ide u duge šetnje i uopšte ne obraća pažnju na časove.

ALDŽERNON: Zaista bih voleo da upoznam tu tvoju Sesili.

DŽEK: Dobro ću paziti da se to nikada ne dogodi. Osim što je izuzetno lepa, tek joj je osamnaest godina.

ALDŽERNON: Da li si rekao Gvendolin da imaš izuzetno lepu štíćenicu kojoj je tek osamnaest godina?

DŽEK: Pa, takve stvari čovek ne može tek tako da izbrblja. Siguran sam da će postati veoma dobre prijateljice. Opkladio bih se u šta god hoćeš da će pola sata pošto se upoznaju već zvati jedna drugu sestrom.

ALDŽERNON: Žene se tako zovu samo pošto su već nazvale jedna drugu raznim drugim imenima. A sada dragi moj dečko, ako želimo da kod "Vilisa" dobijemo dobar sto, moramo početi sa oblačenjem. Da li znaš da je već skoro sedam?

DŽEK (*nervozno*): Uvek je skoro sedam!

ALDŽERNON: A ja sam gladan.

DŽEK: A kada nisi?

ALDŽERNON: Šta ćemo posle večere? Hoćemo u pozorište?

DŽEK: Ma, ne. Mrzim da slušam.

ALDŽERNON: Pa, onda možemo u klub?

DŽEK: Ma ne. Ne podnosim priču.

ALDŽERNON: Pa ništa, mogli bismo da se prošetamo do "Empajera" u deset?

DŽEK: Ma, ne. Muka mi je od buljenja. To je tako blesavo.

ALDŽERNON: Pa, šta ćemo da radimo?

DŽEK: Ništa!

ALDŽERNON: Ne raditi ništa je strašno naporan posao. Međutim, meni ne smeta ni da naporno radim, samo ako nemam nikakav određen cilj. *(Ulazi LEJN.)*

LEJN: Gospođica Ferfaks. *(Ulazi GVENDOLIN. Izlazi LEJN.)*

ALDŽERNON: Gvendolin, zaboga!

GVENDOLIN: Aldži molim te da se okreneš. Imam nešto vrlo važno da saopštim gospodinu Vortingu.

ALDŽERNON: Gvendolin, mislim da to uopšte ne bih smeo da dopustim.

GVENDOLIN: Aldži ti uvek zauzimaš strogo nemoralan stav prema životu. Još nisi dovoljno star za tako nešto. *(ALDŽERNON se povlači do kamina.)*

DŽEK: Jedina moja.

GVENDOLIN: Erneste možda se nikada nećemo venčati. Sudeći po izrazu na maminom licu, plašim se da će se to vrlo teško desiti. Malo roditelja danas obraća pažnju na ono što im njihova deca kažu. Staromodno poštovanje prema mladima odumire. Ako sam i imala nekakav uticaj na mamu, izgubila sam ga već za tri godine. Ali, iako nas ona može sprečiti da postanemo supružnici, i iako se ja mogu udati za nekoga drugog ili često udavati, ništa što bi ona mogla da učini ne može da izmeni večnu odanost koju gajim prema vama.

DŽEK: Mila Gvendolin!

GVENDOLIN: Priča o vašem romantičnom poreklu, koju mi je sa dodatkom neprijatnih komentara prepričala mama, sasvim prirodno je probudila dubinu moje prirode. Vaše kršteno ime ima neodoljivo privlačnu moć. Jednostavnost vašeg karaktera čini vas čudesno nedokučivim. Vašu adresu u gradu imam kod Olbenija. Koja je vaša adresa na selu?

DŽEK: Vlastelinski Dom, Vulton, Hertfordšir. *(ALDŽERNON koji sve vreme pažljivo sluša, osmehuje se za sebe i zapisuje adresu na manžetni od košulje. Zatim uzima vozni red.)*

GVENDOLIN: Nadam se da poštanska služba dobro funkcioniše? Možda ćemo morati da preduzmemo neki očajnički potez. To će, naravno, zahtevati ozbiljno planiranje. Svakodnevno ću biti u vezi sa vama.

DŽEK: Draga moja!

GVENDOLIN: Do kada ste u gradu?

DŽEK: Do ponedjeljka.

GVENDOLIN: U redu. Aldži sada možeš da se okreneš.

ALDŽERNON: Hvala, već sam se okrenuo.

GVENDOLIN: Možeš i da pozvoniš slugi.

DŽEK: Mila moja, dopustićete mi da vas otpratim do kočije?

GVENDOLIN: Naravno.

DŽEK: Ja ću ispratiti gospođicu Ferfaks.

LEJN: Da, gospodine. *(DŽEK i GVENDOLIN izlaze. LEJN pruža ALDŽERNONU nekoliko pisama na poslužavniku. Može se naslutiti da su u pitanju računi, ALDŽERNON nakon što gleda koverte, cepa ih.)*

ALDŽERNON: Lejn, daj mi čašu šerija.

LEJN: Da gospodine.

ALDŽERNON: Lejn, sutra idem u banberaciju.

LEJN: Da gospodine.

ALDŽERNON: Najverovatnije se ne vraćam pre ponedjeljka. Spakuj mi večernje stvari, smoking i sva odela za banberisanje...

LEJN: Da, gospodine. *(Pruž mu šeri.)*

ALDŽERNON: Nadam se da će sutra biti lep dan Lejn.

LEJN: Nikada nije gospodine.

ALDŽERNON: Lejn ti si savršeni pesimista.

LEJN: Činim sve da vas zadovoljim gospodine. *(Ulazi DŽEK, LEJN odlazi.)*

DŽEK: Razumna i inteligentna devojka! Jedina devojka za koju sam ikada mario u životu. *(ALDŽERNON puca od smeha.)* Pobogu, šta ti je tako smešno?

ALDŽERNON: O, malo sam zabrinut za sirotog Banberija, to je sve.

DŽEK: Ako ne pripaziš, tvoj prijatelj Banberi će te jednog dana uvaliti u ozbiljne neprilike.

ALDŽERNON: Obožavam neprilike. Samo neprilike nikada nisu ozbiljne.

DŽEK: Ma, to su gluposti, Aldži. Sve vreme pričaš samo gluposti.

ALDŽERNON: Svi to sve vreme rade. *(DŽEK ga pogleda sa prezirom i izlazi iz sobe. ALDŽERNON pali cigaretu, čita adresu sa manžetne i osmehuje se.)*

Zavesa

DRUGI ČIN

(Scena: Bašta Vlastelinskog doma u Vultonu. Sive kamene stepenice vode do kuće. Bašta je staromodno uređena, puna ruža. Doba godine: jul. Stolice od pruća i sto prekriven knjigama posravljeni su ispod jedne velike tise. Zavesa otkriva GOSPOĐICU PRIZMU koja sedi za stolom. SESILI u pozadini zaliva cveće.)

GOSPOĐICA PRIZMA *(doziva)*: Sesili, Sesili! Zar jedan tako prizeman zadatak, kao što je zalivanje cveća, nije pre Moultonova dužnost nego tvoja? Naročito kada te očekuju duhovna zadovoljstva. Tvoja nemačka gramatika je na stolu. Molim te, otvori je na petnaestoj strani. Ponovićemo lekciju od juče.

SESILI *(prilazeći vrlo polako)*: Ali ja ne volim nemački. To uopšte nije zgodan jezik. Savršeno dobro znam da posle časova nemačkog izgledam vrlo ružno.

GOSPOĐICA PRIZMA: Dete, ti znaš koliko je tvom staratelju stalo da se usavršavaš u svakom pogledu. Kada je juče polazio u grad posebno je istakao koliko su važni tvoji časovi nemačkog. U stvari, kada god se sprema u grad on ističe koliko je važan tvoj nemački.

SESILI: Dragi ujka je tako ozbiljan! Ponekad mislim da je ozbiljan te da mu ne može biti sasvim dobro.

GOSPOĐICA PRIZMA *(ispravlja se)*: Tvoj staratelj se može pohvaliti besprekornim zdravljem, a njegovo ophođenje prema tebi posebno je pohvalno kad je neko tako mlad kao što je on. Ne znam nikoga ko ima takav osećaj dužnosti i odgovornosti.

SESILI: Pretpostavljam da zbog toga često izgleda kao da mu je dosadno kada sedimo u troje.

GOSPOĐICA PRIZMA; Sesili! Iznenaduješ me. Gospodin Vorting ima mnogo briga u životu. Dokona naklapanja i tričarije nisu tema razgovora koje on vodi. Moraš da se prisetiš njegovih neprestanih briga oko tog nesretnog mladića, njegovog brata.

SESILI: Želela bih da ujka Džek dozvoli tom nesretnom mladiću, njegovom bratu, da ponekad svrati ovamo. Možda bismo mogli povoljno da utičemo na njega, gospođice Prizma. Vi biste sigurno povoljno uticali na njega. Poznajete nemački i geologiju, a takve stvari izuzetno deluju na ljude. *(SESILI počinje da upisuje nešto u svoj dnevnik.)*

GOSPOĐICA PRIZMA (*vrteći glavom*): Ne verujem da bih čak ni ja mogla da utičem na karakter, koji je po priznanju rođenog brata, nepopravljivo slab i nestalan. U stvari, nisam sigurna ni da bih želela da se tako nešto desi. Ja ne odobravam savremenu maniju koja loše ljude pretvara u dobre za tili čas. Kako seješ, tako ćeš i žnjeti. Molim te skloni svoj dnevnik, Sesili. Stvarno ne razumem zašto bi uopšte morala da ga vodiš.

SESILI: Vodim dnevnik da bih u njega unosila čudesne tajne svog života. Kada ih ne bih zapisivala, verovatno bih zaboravila na njih.

GOSPOĐICA PRIZMA: Pamćenje je draga moja Sesili dnevnik koji svi mi nosimo sa sobom.

SESILI: Da, ali ono obično beleži stvari koje se nikada nisu desile ili nisu ni mogle da se dese. Verujem da je sećanje odgovorno za nastanak gotovo svih romana u tri toma koje nam Madi šalje.

GOSPOĐICA PRIZMA: Nemoj govoriti sa nipodaštavanjem o romanima u tri toma Sesili. I ja sam svojevremeno napisala jedan.

SESILI: Stvarno, gospođice Prizma? Vi ste strašno pametni! Nadam se da nije imao srećan kraj. Ne volim romane sa srećnim krajem. Deprimiraju me.

GOSPOĐICA PRIZMA: Za dobre je imao srećan, a za loše nesrećan kraj. Upravo je to književnost.

SESILI: Valjda. Ali to je strašno nepravedno. A da li je vaš roman ikada objavljen?

GOSPOĐICA PRIZMA: Avaj, ne! Rukopis je na nesreću bio napušten. (*SESILI se trgne.*) Koristim ovu reč u smislu izgubljen ili zaturen. Na posao dete, od ovakvih mudrovanja nema koristi.

SESILI (*sa osmehom*): Ali vidim da doktor Čezebl dolazi kroz baštu.

GOSPOĐICA PRIZMA (*ustaje i polazi mu u susret*): Doktore Čezebl! Ovo je pravo zadovoljstvo. (*Ulazi KANON ČEZEBL.*)

ČEZEBL: Kako smo ovoga jutra? Vi ste gospođice Prizma, verujem dobro?

SESILI: Gospođica Prizma se baš žalila da je pomalo muči glavobolja. Mislim da bi joj kratka šetnja sa vama u parku doktore Čezebl jako prijala.

GOSPOĐICA PRIZMA: Sesili ja nisam ni spomenula glavobolju.

SESILI: Znam da niste draga gospođice Prizma, ali ja sam instinktivno osetila da vas boli glava. U stvari baš sam na to mislila a ne na čas nemačkog kada je dobri paroh ušao.

ČEZEBL: Sesili nadam se da nisi bila nepažljiva.

SESILI: O, bojim se da jesam.

ČEZEBL: To je čudno. Da sam ja te sreće da budem učenik gospođice Prizme, crpeo bih znanje pravo sa njenih usana. (*GOSPOĐICA PRIZMA ga gleda sa prekorom.*) Govorio sam metaforično, moja metafora je potekla od pčela. Ahm! Gospodin Vorting se pretpostavljam još nije vratio iz grada?

GOSPOĐICA PRIZMA: Ne očekujemo ga pre ponedjeljka popodne.

ČEZEBL: Da, ima običaj da nedelju provede u Londonu. Međutim, nije od onih čiji je cilj uživanje, kakav je po svemu sudeći, taj nesrećni mladić, njegov brat. Ali ne smem više da smetam Egeriji i njenoj učenici.

GOSPOĐICA PRIZMA: Egeriji? Moje ime je Leticija doktore.

ČEZEBL (*klanjajući se*): To je samo klasična aluzija, preuzeta od paganskih spisatelja. Nema sumnje, videću vas obe na večernjem bogoslužjenju?

GOSPOĐICA PRIZMA: Dragi doktore mislim da ću se malo prošetati sa vama. Čini mi se da ipak imam glavobolju i da bi šetnja mogla da mi prija.

ČEZEBL: Sa zadovoljstvom gospođice Prizma. Mogli bismo da se prošetamo do škole i nazad.

GOSPOĐICA PRIZMA: To bi bilo divno. Sesili ti ćeš u mom odsustvu učiti svoju političku ekonomiju. Poglavlje o padu rupije možeš da izostaviš. Pomalo je senzacionalističko. Čak i problemi sa valutama imaju melodramatičan aspekt. (*Odlazi niz baštu sa DOKTOROM ČEZEBLOM.*)

SESILI (*podigne knjige i baca ih nazad na sto*): Grozna politička ekonomija! Grozna geografija! Grozni, grozni nemački! (*Ulazi MERIMEN sa posetnicom na poslužavniku.*)

MERIMEN: Gospodin Ernest Vorting se upravo dovezao sa stanice. Sa sobom je doneo i prtljag.

SESILI (*uzima posetnicu i čita*): "Gospodin Ernest Vorting, B. 4, Olbeni, Zap." Ujka Džekov brat! Da li ste mu rekli da je gospodin Vorting u gradu?

MERIMEN: Da gospođice. Izgledao je jako razočarano. Spomenuo sam mu da ste vi i gospođica Prizma u bašti. Rekao je da bi jako voleo da na trenutak popriča sa vama nasamo.

SESILI: Recite gospodinu Vortingu da dođe. Mislim da bi trebalo da kažete nastojnici da pripremi sobu za njega. (*MERIMEN odlazi.*) Nikada ranije nisam srela neku zaista poročnu osobu. Vrlo sam uplašena. Bojim da će izgledati isto kao i svi ostali. (*Ulazi ALDŽERNON, raspoložen i elegantan.*) Baš tako i izgleda!

ALDŽERNON (*skidajući šešir da je pozdravi*): Trebalo bi da ste vi moja mala rođaka Sesili.

SESILI: Vi ste žrtva nekakve čudne zablude. Ja nisam mala. U stvari, verujem da sam neobično visoka za svoje godine. (*ALDŽERNON je prilično zbunjen.*) Ali jesam vaša rođaka Sesili. A vi ste, vidim po vašoj posetnici, ujka Džekov brat, moj rođak Ernest, moj poročni rođak Ernest.

ALDŽERNON: Ma, ja uopšte nisam poročan, rođako Sesili. Ne smete misliti da sam poročan.

SESILI: Ako niste, onda je izvesno da ste nas obmanuli na najneoprostiviji način. Nadam se da niste vodili dvostruki život, pravili se da ste poročni a u stvari bili primer vrline sve vreme. To bi već bilo dvolično.

ALDŽERNON (*gleda je začuđeno*): O naravno, bio sam prilično lakomislen.

SESILI: Drago mi je što to čujem.

ALDŽERNON: U stvari, kad ste već pokrenuli tu temu bio sam i prilično loš na meni svojstven način.

SESILI: Ne mislim da bi trebalo da budete ponosni na to, premda sam sigurna da vam je jako prijalo.

ALDŽERNON: Mnogo više mi prija da budem ovde sa vama.

SESILI: Ne mogu da shvatim otkud vi uopšte ovde. Ujka Džek se neće vratiti do ponedeljka popodne.

ALDŽERNON: Vrlo sam razočaran zbog toga. U obavezi sam da otputujem u ponedeljak, prvim jutarnjim vozom. Imam poslovni sastanak koji bih jako želeo da propustim.

SESILI: Zar ga ne možete propustiti nigde osim u Londonu?

ALDŽERNON: Ne, sastanak je u Londonu.

SESILI: Naravno, znam koliko je važno propuštati poslovne obaveze ako čovek iole želi da sačuva osećaj za lepotu življenja, ali još uvek mislim da je bolje da sačekate da se ujka Džek vrati. Znam da želi da razgovara sa vama o vašem iseljenju iz zemlje.

ALDŽERNON: O čemu?

SESILI: O vašem iseljenju iz zemlje. Otišao je u grad upravo da bi kupio stvari za vaše putovanje.

ALDŽERNON: Nikako ne bih dozvolio Džeku da mi kupuje stvari. Uopšte nema ukusa za kravate.

SESILI: Ne mislim da će vam biti potrebne kravate. Ujka Džek vas šalje u Australiju.

ALDŽERNON: U Australiju? Pre bih umro.

SESILI: Pa, u sredu je za večerom izjavio da ćete morati da izaberete između ovog i onog sveta i Australije.

ALDŽERNON: Je li? Obaveštenja koja sam dobio o onom svetu i Australiji nisu posebno ohrabrujuća. Ovaj svet je dovoljno dobar za mene rođako Sesili.

SESILI: Da, ali da li ste vi dovoljno dobri za njega?

ALDŽERNON: Bojim se da nisam. Zato bih voleo da me vi prevaspitate. To bi mogao da bude vaš zadatak, ako nemate ništa protiv, rođako Sesili.

SESILI: Bojim se da danas popodne nemam vremena.

ALDŽERNON: A da li bi vam smetalo da ja danas popodne prevaspitam samog sebe?

SESILI: To vam je prilično donkihотовski. Ali mislim da bi trebalo da pokušate.

ALDŽERNON: Hoću. Već se bolje osećam.

SESILI: A izgledate gore.

ALDŽERNON: To je zato što sam gladan.

SESILI: Kako neuviđajno s moje strane. Trebalo je da se setim da su čoveku kada kreće u jedan potpuno novi život potrebni redovni i zdravi obroci. Hoćete li da uđemo unutra?

ALDŽERNON: Hvala. Mogu li da dobijem jedan cvet za rever. Bez cveta u reveru nikada nemam apetit.

SESILI: Može li Maršal Nil? (*Uzima makaze.*)

ALDŽERNON: Ne, pre bih neku rumenu ružu.

SESILI: Zašto? (*Odseca cvet.*)

ALDŽERNON: Jer ste vi kao rumena ruža, rođako Sesili.

SESILI: Nije u redu da tako razgovarate sa mnom. Gospođica Prizma mi nikada ne govori takve stvari.

ALDŽERNON: Onda je gospođica Prizma jedna kratkovida stara gospođa. (*SESILI mu stavlja ružu na rever.*) Vi ste najlepša devojka koju sam ikada video.

SESILI: Gospođica Prizma kaže da je lepota klopka.

ALDŽERNON: Klopka u koju bi svaki razuman čovek želeo da se uhvati.

SESILI: O, ne mislim da bih volela da uhvatim razumnog čoveka. Ne bih znala o čemu bih razgovarala sa njim. (*Ulaze u kuću. Vraćaju se GOSPOĐICA PRIZMA i DOKTOR ČEZEBL.*)

GOSPOĐICA PRIZMA: Dugo ste već sami, dragi doktore Čezebl. Trebalo bi da se oženite. Čovekomrse još i razumem, ali ženomrse nikako.

ČEZEBL (*uz nesvesan naučnički trzaj*): Verujte mi da ne zaslužujem jedan takav neologizam. I nazori i praksa prvobitne crkve bili su jasno suprotstavljeni braku.

GOSPOĐICA PRIZMA: To je očigledno razlog zbog koga prvobitna crkva nije potrajala do naših dana. A vi dragi doktore, izgleda ne shvatate da čovek time što ostaje nezenja pretvara sebe u stalni izazov. Muškarci bi morali da budu pažljiviji; jer je njihov celibat u stanju da slabije duhove odvede na stranputicu.

ČEZEBL: Ali zar nije muškarac jednako privlačan i kada je oženjen?

GOSPOĐICA PRIZMA: Nijedan oženjen muškarac ne može biti privlačan nikome osim svojoj ženi.

ČEZEBL: A kažu često ni njoj.

GOSPOĐICA PRIZMA: To zavisi od duhovnih sklonosti žene. Na iskustvo se uvek možete osloniti. Zrelosti se može verovati. Mlade žene su zelene. (*DOKTOR ČEZEBL se trgne.*) Govorila sam u hortikulturnom smislu. Moja metafora je potekla od voća. Ali gde je Sesili?

ČEZEBL: Možda je krenula za nama prema školi? (*DŽEK polako ulazi kroz baštu. U crnini je, sa trakom od crnog krepa na šeširu i sa cmim rukavicama.*)

GOSPOĐICA PRIZMA: Gospodine Vorting!

ČEZEBL: Gospodine Vorting!

GOSPOĐICA PRIZMA: Ovo je zaista iznenađenje. Nismo vam se nadali do ponedeljka popodne.

DŽEK (*rukuje se s GOSPOĐICOM PRIZMOM tragično pokunjen*): Vratio sam se ranije nego što sam očekivao. Doktore Čezubl, nadam se da ste dobro?

ČEZEBL: Dragi gospodine Vorting, nadam se da ovo žalosno ruho nije znak nekakve užasne nesreće?

DŽEK: Moj brat.

GOSPOĐICA PRIZMA: Opet sramotni dugovi i raskalašnost?

ČEZEBL: Još uvek je odan slatkom životu?

DŽEK (*odmahujući glavom*): Umro je!

ČEZEBL: Vaš brat Ernest je umro?

DŽEK: Definitivno je umro.

GOSPOĐICA PRIZMA: Kakva pouka za njega! Nadam se da će mu biti od koristi.

ČEZEBL: Gospodine Vorting dozvoite mi da izjavim svoje najiskrenije saučešće. Uteha vam je barem to što znate da ste mu vazda bili krajnje popustljiv i velikodušan brat.

DŽEK: Siroti Ernest! Imao je mnoge mane, ali ovo je ipak strašan udarac.

ČEZEBL: Strahovit. A jeste li vi bili sa njim?

DŽEK: Ne. Umro je u inostranstvu, u Parizu. Sinoć sam dobio telegram od upravnika Grand hotela.

ČEZEBL: Je li pomenut uzrok smrti?

DŽEK: Valjda teška prehlada sa komplikacijama.

GOSPOĐICA PRIZMA: Kako seješ, tako ćeš i žnjeti.

ČEZEBL (*diže ruku*): Milost, draga gospođice Prizma, milosti. Niko nije savršen. Ja se, recimo i od najmanje promaje odmah razbolim. A hoće li vaš brat biti sahranjen ovde?

DŽEK: Ne. Izgleda da je izrazio želju da ga sahrane u Parizu.

ČEZEBL: U Parizu! Plašim se da to baš i ne odaje neko ozbiljno stanje uma na samrtnoj postelji. Bez sumnje ćete želeti da ovaj tragičan slučaj u vašoj porodici pomenem u nedelju. (*DŽEK mu grčevito steže ruku.*) Moja propoved o značenju mane u pustinji može da se prilagodi skoro svakoj prilici, veseloj, ili, kao što je ovde slučaj, tužnoj. (*Svi uzdišu.*) Propovedao sam je na proslavama žetve, krštenjima, prvim pričestima, u dane posta i pokajanja i u praznične dane. Poslednji put sam je izlagao u Katedrali, bila je to dobrotvorna propoved u korist Društva za sprečavanje nezadovoljstva u višim klasama. Biskup je bio prisutan i neke od analogija koje sam izveo ostavile su utisak na njega.

DŽEK: Ah, to me je podsetilo! Čini mi se da ste spomenuli krštenja, doktore Čezebl? Pretpostavljam da se razumete u krštenja? (*DOKTOR ČEZEBL gleda zapanjeno.*) Mislim vi, naravno, stalno krstite, zar ne?

GOSPOĐICA PRIZMA: To je, na žalost, jedna od najčešćih dužnosti velečasnog u ovoj parohiji. Često sam o tome govorila siromašnijim klasama. Ali oni izgleda ne znaju šta znači uzdržavanje.

ČEZEBL: Da li se vi to interesujete za neko određeno dete, gospodine Vorting? Vaš brat je verujem bio neženja, zar ne?

DŽEK: O, da.

GOSPOĐICA PRIZMA (*ogorčeno*): Ljudi koji žive samo za sopstveno zadovoljstvo obično su neženje.

DŽEK: Ali ne radi se ni o kakvom detetu dragi doktore. Ja mnogo volim decu. Ne! Stvar je u tome da bih ja želeo da se krstim danas popodne, ako nemate neka preča posla.

ČEZEBL: Ali gospodine Vorting, pa valjda ste već kršteni?

DŽEK: Ne sećam se ama baš ničega...

ČEZEBL: Imate li nekih ozbiljnih sumnji u vezi s tim?

DŽEK: Namera mi je da ih steknem. Naravno, ne znam da li vama čitava stvar zbog nečega smeta ili možda mislite da sam već pomalo prestar za to.

ČEZEBL: Apsolutno ne. Škropljenje, pa čak i potapanje odraslih se potpuno slaže sa kanonom.

DŽEK: Potapanje!

ČEZEBL: Nemojte da se brinete. Škropljenje je sve što je neophodno, a rekao bih i sve što je uputno. Kod nas je vreme tako promenljivo. Kada želite da izvršimo obred?

DŽEK: Mogao bih da navratim oko pet, ako vam to odgovara.

ČEZEBL: Savršeno, savršeno! U stvari imam da obavim dva slična obreda baš u to vreme. Slučaj blizanaca koji se dogodio na zabačenom salašu u vašem posedu. Siroti kočijaš Dženkins, izuzetno vredan čovek.

DŽEK: O! Nije mi baš neka zabava da se krstim zajedno sa drugim bebama. To bi bilo detinjasto. Možete li da me pomerite za pola šest?

ČEZEBL: Sjajno! Sjajno! (*Vadi sat.*) A sada dragi gospodine Vorting, ne bih želeo više da smetam u ovom ožalošćenom domu. Samo ću vas još ljubazno zamoliti da se ne prepustite sasvim bolu. Ono što nama izgleda kao teško iskušenje često može biti skriveni blagoslov.

GOSPOĐICA PRIZMA: Meni se ovo čini kao blagoslov, pravi blagoslov. (*Ulazi SESILI.*)

SESILI: Ujka Džek! Drago mi je što si se vratio. Ali kakvo to jezivo odelo nosiš? Molim te idi i presvuci se.

GOSPOĐICA PRIZMA: Sesili!

ČEZEBL: Dete moje, dete moje! (*SESILI prilazi DŽEKU. On je sa setom ljubi u čelo.*)

SESILI: Šta je bilo, ujka Džek? Hajde malo budi srećan, molim te. Izgledaš kao da te boli zub, a ja ti spremam jedno veliko iznenađenje. Šta misliš ko je u trpezariji? Tvoj brat!

DŽEK: Ko?

SESILI: Tvoj brat Ernest. Stigao je pre otprilike pola sata.

DŽEK: Kakva glupost! Pa ja nemam brata.

SESILI: O, nemoj tako da govoriš. Koliko god rđavo da se u prošlosti ponašao prema tebi, on je još uvek tvoj brat. Ne možeš biti toliko bezdušan da ga se odrekneš.

Reći ću mu da izađe. A ti ćeš se rukovati sa njim, zar ne ujka Džek? (*Utrčava nazad u kuću.*)

ČEZEBL: Ovo su vrlo radosne vesti.

GOSPOĐICA PRIZMA: Nakon što smo se svi pomirili sa tim da ga nema, mislim da je njegov iznenadan povratak veoma mučan preokret.

DŽEK: Moj brat u trpezariji? Ne znam šta to znači. Rekao bih da je sve potpuno besmisleno. (*Ulaze ALDŽERNON i SESILI držeći se za ruke. Lagano prilaze DŽEKU.*)

DŽEK: Blagi bože! (*Pokazuje ALDŽERNONU da se skloni.*)

ALDŽERNON: Brate Džone, došao sam iz grada da ti kažem da mi je žao za nevolje koje si imao sa mnom i da ubuduće nameravam da vodim ispravniji život. (*DŽEK ga besno gleda i ne prihvata njegovu ruku.*)

SESILI: Ujka Džek, nećeš valjda odbiti da se rukuješ sa rođenim bratom?

DŽEK: Ništa me neće naterati da se rukujem sa njim. Mislim da je sramno to što je došao ovamo. On vrlo dobro zna zašto.

SESILI: Ujka Džek, daj budi dobar. Nešto dobro postoji u svakome. Ernest mi je baš pričao o svom sirotom unesrećenom prijatelju gospodinu Banberiju, koga tako često obilazi. A u onome ko je dobar prema bogalju i ko napušta zadovoljstva u Londonu da bi sedeo kraj bolesničke postelje sigurno mora biti nečeg dobrog.

DŽEK: O je li, pričao ti je o Banberiju?

SESILI: Da, ispričao mi je sve o jadnom gospodinu Banberiju i njegovom užasnom zdravstvenom stanju.

DŽEK: Banberi! Neću dozvoliti da ti priča ni o Banberiju, ni o bilo čemu drugom. To je da čovek poludi.

ALDŽERNON: Ja, naravno, priznajem da su svi gresi bili moji. Ali moram da primetim da hladnoća mog brata Džona jako boli. Očekivao sam topliji doček, posebno jer prvi put dolazim ovde.

SESILI: Ujka Džek, ako se ne rukuješ sa Ernestom nikada ti to neću oprostiti.

DŽEK: Nikada mi to nećeš oprostiti?

SESILI: Nikada, nikada, nikada!

DŽEK: Ovo će biti poslednji put u životu. (*Rukuje se sa ALDŽERNONOM besno ga gledajući.*)

ČEZEBL: Nije li prijatno prisustvovati takvom pomirenju? Mislim da bi trebalo da ih ostavimo nasamo.

GOSPOĐICA PRIZMA: Sesili ti ćeš poći sa nama.

SESILI: Naravno gospođice Prizma. Moja mala mirovna misija je završena.

ČEZEBL: Danas si izvršila jedno dobro delo, drago dete.

GOSPOĐICA PRIZMA: Ne smemo donositi brze zaključke.

SESILI: Vrlo sam srećna. *(Odlaze svi osim DŽEKA i ALDŽERNONA.)*

DŽEK: Aldži bitango nedorasla, moraš da se pokupiš iz ove kuće pod hitno. Ja ne dozvoljavam nikakvo banberisanje. *(Ulazi MERIMEN.)*

MERIMEN: Stavio sam stvari gospodina Ernesta u sobu do vaše. Je li to u redu?

DŽEK: Stvari?

MERIMEN: Da gospodine. Tri torbe, kofer, dve kutije za šešire i veliku izletničku korpu.

ALDŽERNON: Bojim se da ovog puta ne mogu da ostanem više od nedelju dana.

DŽEK: Merimen odmah naručite jedne čeze. Gospodina Ernesta su iznenada pozvali da se vrati u grad.

MERIMEN: Da, gospodine. *(Vraća se u kuću.)*

ALDŽERNON: Kakav si ti strašan lažov Džek. Uopšte me nisu pozvali nazad u grad.

DŽEK: Jesu, jesu.

ALDŽERNON: Nisam čuo da me neko zove.

DŽEK: Zovu te dužnosti jednog džentlmena.

ALDŽERNON: Dužnosti džentlmena se nikada, ni najmanje nisu kosile sa mojim zadovoljstvima.

DŽEK: To sasvim mogu da razumem.

ALDŽERNON: Bogami Sesili je preslatka.

DŽEK: Ne smeš tako da govoriš o gospođici Kardju. To mi se uopšte ne sviđa.

ALDŽERNON: Ni meni se ne sviđa kako si ti obučen. Izgledaš potpuno idiotski. Zašto zaboga ne odeš gore i ne presvučeš se? Potpuno je detinjasto biti u crnini zbog čoveka koji će čitavih nedelju dana biti gost u tvojoj kući. Ja bih to nazvao grotesknim.

DŽEK: Ti sasvim sigurno nećeš biti u mojoj kući nedelju dana ni kao gost, ni kao ma šta drugo. Moraš da odeš vozom u četiri i pet.

ALDŽERNON: Pa ne mogu valjda da te ostavim dok si u žalosti. To ne bi bilo drugarski. Kada bih ja bio u žalosti, nadam se da bi ti ostao uz mene. Ako ne bi, smatrao bih to vrlo rđavim postupkom.

DŽEK: Dobro, da li ćeš onda otići ako se presvučem?

ALDŽERNON: Da, ako se ne budeš suviše zadržao. Nikada nisam video nekoga da toliko gnjavi sa oblačenjem, a da postiže tako malo efekta.

DŽEK: Kako bilo, ali i to je bolje nego biti uvek tako preterano nakinđuren kao ti.

ALDŽERNON: Ako sam povremeno i nakinđuren, to nadoknađujem time što sam veoma obrazovan.

DŽEK: Tvoja uobraženost je smešna, tvoje ponašanje je bruka, a tvoje prisustvo u mojoj bašti sasvim apsurdno. Ali, sada ćeš lepo da uhvatiš voz u četiri i pet, i nadam se da će ti povratak u grad prijati. Ovo ti banberisanje kako ti to nazivaš i nije baš uspelo. *(Ulazi u kuću.)*

ALDŽERNON: Ja mislim da je sasvim uspelo. Zaljubio sam se u Sesili, a šta je veći uspeh od toga? *(Ulazi SESILI iz zadnjeg dela bašte. Uzima kanticu i počinje da zaliva cveće.)*

ALDŽERNON: Moram da je vidim pre nego što otputujem da bih se dogovorio za još jednu banberaciju.

SESILI: O, ja sam došla samo da zalijem ruže. Mislila sam da ste sa ujka Džekom.

ALDŽERNON: Otišao je da naruči čeze za mene.

SESILI: Povešće vas u neku prijatnu vožnju?

ALDŽERNON: Ne, hoće da me otera.

SESILI: Onda se moramo rastati?

ALDŽERNON: Bojim se da je tako. To je vrlo bolan rastanak.

SESILI: Bolno je rastati se od ljudi koje čovek poznaje kratko. Odsustvo starih prijatelja može se podneti. Ali odvajanje i na trenutak od nekoga sa kim se čovek tek upoznao gotovo je nepodnošljivo.

ALDŽERNON: Hvala vam. *(Ulazi MERIMEN.)*

MERIMEN: Čeze su pred vratima gospodine. *(ALDŽERNON molećivo gleda SESILI.)*

SESILI: Merimen mogu da sačekaju pet minuta.

MERIMEN: Da gospođice. *(Izlazi MERIMEN.)*

ALDŽERNON: Sesili nadam se da vas neću uvrediti ako sasvim iskreno i otvoreno kažem da mi vi u svakom pogledu izgledate kao otelotvorenje apsolutnog savršenstva.

SESILI: Erneste ja mislim da vam vaša iskrenost samo može služiti na čast. Ako mi dozvolite, zapisaću vašu primedbu u dnevnik. *(Odlazi do stola i počinje da zapisuje u dnevnik.)*

ALDŽERNON: Da li zaista vodite dnevnik? Dao bih sve da zavirim? Smem li?

SESELI: O, ne. *(Stavlja ruku na dnevnik.)* Vidite, to je samo zapis koji jedna vrlo mlada devojka ostavlja o svojim mislima i utiscima i, shodno tome, nameravam da ga objavim. Kada se pojavi u obliku knjige, nadam se da ćete naručiti jedan primerek. Ali molim vas Erneste nemojte prestajati. Ja uživam da pišem po diktatu. Stigla sam do "apsolutnog savršenstva". Možete da nastavite. Spremna sam za još.

ALDŽERNON *(pomalo zbunjen):* Ahm! Ahm!

SESILI: O Erneste, nemojte se nakašljavati. Kada čovek diktira onda treba da govori tečno, a ne da se iskašlja. Osim toga ne znam kako da transkribujem kašalj. *(Piše dok ALDŽERNON govori.)*

ALDŽERNON *(govoreći vrlo brzo):* Sesili još otkad sam prvi put video vašu čudesnu i izuzetnu lepotu, usudio sam se da vas volim divlje, strasno, odano i beznađežno.

SESILI: Mislim da ne bi trebalo da mi kažete da me volite divlje, strasno, odano i beznadežno. Ovo beznadežno i nema baš mnogo smisla, zar ne?

ALDŽERNON: Sesili! *(Ulazi MERIMEN.)*

MERIMEN: Čeže vas čekaju gospodine.

ALDŽERNON: Kažite im da dođu iduće nedelje u isto vreme.

MERIMEN *(gleda u SESILI koja ne daje nikakav znak od sebe):* Da gospodine. *(MERIMEN se povlači.)*

SESILI: Ujka Džek bi bio veoma uznemiren kada bi saznao da ćete ostati do iduće nedelje.

ALDŽERNON: Ma, baš me briga za Džeka. Baš me briga za sve na svetu, osim za tebe. Volim te, Sesili. Udaćeš se za mene, je li?

SESILI: Ti ludi dečko! Naravno da hoću. Šta, pa vereni smo već tri meseca.

ALDŽERNON: Već tri meseca?

SESILI: Da, u utorak će biti tačno tri meseca.

ALDŽERNON: Ali kako smo uspeali da se verimo?

SESILI: Pa još otkada nam je ujka Džek prvi put otkrio da ima mlađeg brata koji je vrlo rđav i raspusan, ti si, naravno, postao glavna tema razgovora između mene i gospođice Prizme. A čovek o kome se mnogo priča je uvek privlačan. Uvek postoji neki predosećaj da u njemu ipak mora biti nečega. Pretpostavljam da je bilo glupo sa moje strane, ali zaljubila sam se u tebe Ernest.

ALDŽERNON: Mila. Ali kada je sklopljena veridba?

SESILI: Četrnaestog februara. Izmučena tvojim potpunim neznanjem o mom posto-

janju, odlučila sam da to okončam na ovaj ili onaj način, i nakon duge borbe sa samom sobom, pristala sam baš pod ovim dragim starim drvetom. Sledećeg dana sam u tvoje ime kupila ovaj mali prsten a ovo je narukvica sa ljubavnim čvorom za koju sam ti obećala da ću je uvek nositi.

ALDŽERNON: Ja sam ti to dao? Je li, da li je lepo?

SESILI: Da, imaš čudesno dobar ukus Erneste. Tako sam nalazila opravdanje za tvoj raspusan život. A ovo je kutija u kojoj držim sva tvoja dražesna pisma. *(Klekne pored stola, otvori kutiju i izvadi svežanj pisama vezan plavom trakom.)*

ALDŽERNON: Moja pisma! Ali moja slatka Sesili, pa ja ti nikada nisam napisao nijedno pismo.

SESILI: Uopšte ne moraš da me na to podsećaš, Erneste. Isuviše dobro pamtim kako sam bila primorana da pišem tvoja pisma umesto tebe. Uvek sam pisala barem tri puta nedeljno, a ponekad i češće.

ALDŽERNON: O Sesili, molim te dozvoli mi da ih pročitam.

SESILI: To nikako ne bih mogla. Od toga bi se suviše uobrazio. *(Vraća kutiju na mesto.)* Ona tri pisma koja si mi napisao kad sam raskinula veridbu toliko su lepa i sa toliko pravopisnih grešaka, da i danas jedva mogu da ih pročitam, a da malo ne otplačem.

ALDŽERNON: I veridbu smo raskidali?

SESILI: Naravno. U martu. Možeš da vidiš šta piše u dnevniku za taj dan, ako želiš. *(Pokazuje dnevnik.)* "Danas sam raskinula veridbu sa Ernestom. Osećam da je tako bolje. Vreme je još uvek lepo."

ALDŽERNON: Ali zašto si je, zaboga, raskidala? Šta sam učinio? Nisam učinio apsolutno ništa, Sesili, jako me boli to što čujem da si raskinula našu veridbu. Naravno, čito u trenutku kada je vreme bilo tako lepo.

SESILI: Veridba ne bi bila ozbiljna da barem jednom nismo raskinuli. Ali oprostila sam ti do kraja nedelje.

ALDŽERNON *(priđe joj i klekne):* Kakav si ti anđeo Sesili.

SESILI: Ti dragi, romantični dečko. *(On je ljubi.)* Nadam se da ti je kosa prirodno kovrdžava?

ALDŽERNON: Da draga, uz malu pomoć bližnjih.

SESILI: Tako mi je milo.

ALDŽERNON: Nećeš nikada ponovo raskinuti našu veridbu Sesili?

SESILI: Mislim da ne bih mogla da je raskinem sada kada sam te upoznala. Osim toga, tu je i tvoje ime.

ALDŽERNON: Da, naravno.

SESILI: Ne smeš da mi se smeješ mili, ali kad sam bila devojčica uvek sam sanjala o tome da zavolim nekoga ko se zove Ernest. (*ALDŽERNON ustaje, zatim i SESILI.*) Ima nečega u tom imenu što budi apsolutno poverenje. Žalim svaku sirotu udatu ženu čiji se muž ne zove Ernest.

ALDŽERNON: Drago moje, nećeš valjda da kažeš da ne bi mogla da me voliš kada bih imao drugo ime?

SESILI: Ali koje ime?

ALDŽERNON: Bilo koje ime, kao Aldžernon na primer...

SESILI: Ali meni se ime Aldžernon ne sviđa.

ALDŽERNON: Pa moje drago, slatko, milo, malo zlato zaista ne vidim zašto bi imala nešto protiv imena Aldžernon. To uopšte nije loše ime. U stvari to je jedno sasvim aristokratsko ime. Polovina mojih drugara koji doguraju do suda za bankrotstva zovu se Aldžernon. Ali, Sesili, najozbiljnije... Kada bi moje ime bilo Aldži, zar ne bi mogla da me voliš?

SESILI (*ustaje*): Možda bih mogla da te poštujem Erneste, možda bi mogla da ti se divim, ali plašim se da ne bih mogla da ti poklonim potpunu pažnju.

ALDŽERNON: Ahm! Sesili! (*Uzima šešir.*) Pretpostavljam da je vaš sveštenik temeljno upućen u crkvene obrede i ceremonije?

SESILI: O, da. Doktor Čezebl je vrlo učen čovek. Nikada nije napisao nijednu knjigu, tako da možeš da zamisliš koliko toga zna.

ALDŽERNON: Moram odmah da ga vidim zbog jednog jako važnog krštenja hoću reći jako važnog posla. Neću biti odsutan više od pola sata.

SESILI: S obzirom na to da smo vereni od četrnaestog februara, a da sam te prvi put upoznala tek danas, mislim da je prilično okrutno sa tvoje strane to što me napuštaš na jedan tako dug period kao što su pola sata. Zar ne možeš to da skратиš na dvadeset minuta?

ALDŽERNON: Vraćam se za čas. (*Ljubi je i žurno odlazi kroz baštu.*)

SESILI: Kakav temperamentan dečko! Obožavam njegovu kosu. Moraću da zabeležim njegovu prosidbu u dnevnik. (*Ulazi MERIMEN.*)

MERIMEN: Izvesna gospođica Ferfaks je upravo stigla i želi da vidi gospodina Vortinga. Zbog nečega veoma važnog, kaže dotična gospođica Ferfaks.

SESILI: Zar gospodin Vorting nije u svojoj biblioteci?

MERIMEN: Gospodin Vorting je pre izvesnog vremena otišao u pravcu parohijskog doma.

SESILI: Ljubazno zamolite damu da dođe, gospodin će se uskoro vratiti. A mogli biste i da poslužite čaj.

MERIMEN: Da gospođice. *(Izlazi.)*

SESILI: Gospođica Ferfaks! Pretpostavljam da je to jedna od mnogih dama u godinama koje pomažu ujka Džeku u organizovanju njegovih dobrotvornih aktivnosti u Londonu. Ne volim mnogo žene koje zanima dobrotvorni rad. To je tako napredno s njihove strane. *(Ulazi GVENDOLIN. Izlazi MERIMEN.)* Molim vas, dozvolite mi da vam se predstavim. Moje ime je Sesili Kardju.

GVENDOLIN: Sesili Kardju? *(Prilazi joj i rukuju se.)* Kako lepo ime! Nešto mi govori da ćemo biti velike prijateljice. Već ste mi neizrecivo dragi. Moj prvi utisak o ljudima nikada ne vara.

SESILI: Kako je lepo od vas da vam se toliko sviđam, a znamo se tek kratko vreme. Molim vas sedite.

GVENDOLIN *(još uvek stoji):* Smem li da te zovem Sesili?

SESILI: Biće mi drago.

GVENDOLIN: A ti ćeš mene uvek zvati Gvendolin, zar ne?

SESILI: Ako tako želiš.

GVENDOLIN: E pa, onda je sve sređeno.

SESILI: Nadam se. *(Pauza. Zatim obe istovremeno sedaju.)*

GVENDOLIN: Možda je ovo prava prilika da kažem ko sam. Moj otac je lord Breknel. Pretpostavljam da nikada nisi čula za tatu?

SESILI: Ne bih rekla.

GVENDOLIN: Drago mi je što je izvan kruga porodice tata potpuno nepoznat. Ja mislim da baš tako i treba da bude. Kuća je izgleda pravo mesto za muškarca. I, naravno, kada muškarac počne da zanemaruje svoje domaće dužnosti, on postaje strašno feminiziran, zar ne? Ja to ne volim. To čini muškarce tako privlačnim. Sesili, moja mama čiji su pogledi na obrazovanje tako pohvalno strogi, vaspitala me je da budem kratkovidna, to je deo njenog sistema; da li bi ti smetalo da te osmotrim kroz naočare.

SESILI: Uopšte ne, Gvendolin. Volim kada me posmatraju.

GVENDOLIN *(pošto je ispitala SESILI uz pomoć lornjona):* Pretpostavljam da si ti ovde u kratkoj poseti?

SESILI: O, ne. Ja živim ovde.

GVENDOLIN: Stvarno? Tvoja majka u poodmaklim godinama, nema sumnje, takođe stanuje sa tobom?

SESILI: O, ne. Ja nemam majku, niti ma kakve druge rođake.

GVENDOLIN: Zaista?

SESELI: Moj dragi tutor, uz pomoć gospođice Prizme, ima težak zadatak da vodi računa o meni.

GVENDOLIN: Tvoj tutor?

SESILI: Da, ja sam štićenica gospodina Vortinga.

GVENDOLIN: O! Čudno je da mi nikada nije spomenuo da ima štićenicu. Kako je to tajnovito s njegove strane! On svakoga časa postaje sve zanimljiviji. Međutim, nisam sigurna da me ta vest nadahnjuje osećanjem nepomućenog zadovoljstva. (*Ustaje i prilazi joj.*) Jako si mi draga Sesili, zavolela sam te čim sam te upoznala! Ali primorana sam da kažem, da sada kada znam da si štićenica gospodina Vortinga, ne mogu a da ne poželim da si samo malo starija nego što izgleda da jesi i ne baš toliko zanosna. U stvari, ako smem da govorim otvoreno...

SESILI: Molim te. Ja mislim da kada god neko ima da kaže nešto neprijatno, uvek treba da bude otvoren.

GVENDOLIN: Pa, najiskrenije, želela bih da imaš četrdeset dve godine i da si i za te godine neobično ružna. Ernest ima strogo moralnu prirodu. On je otelotvorenje istinoljubivosti i poštenja. Nije kadar ni za neverstvo ni za prevaru. Ali čak i muškarci najplemenitijeg mogućeg karaktera izvanredno su podložni telesnim čarima drugih žena. Savremena istorija nas, ne manje nego drevna, može opskrbiti obiljem više nego bolnih primera za ovo o čemu govorim. U stvari, da nije tako, istorija se uopšte ne bi mogla čitati.

SESILI: Izvini Gvendolin, da li si rekla Ernest?

GVENDOLIN: Da.

SESILI: O, ali gospodin Ernest Vorting nije moj tutor. To je njegov brat, njegov stariji brat.

GVENDOLIN (*ponovo seda*): Ernest mi nikada nije spomenuo da ima brata.

SESILI: Žao mi je, ali već dugo nisu u dobrim odnosima.

GVENDOLIN: Ah, to je onda objašnjenje. Sad kad bolje razmislim čini mi se da niko nikada nije pomenuo njegovog brata. Tu temu je većina ljudi smatrala neugodnom. Sesili skinula si mi kamen sa srca. Skoro sam se zabrinula. Bilo bi užasno da bilo šta pomrači naše prijateljstvo, zar ne? Naravno, ti si sasvim, sasvim sigurna da tvoj staratelj nije gospodin Ernest Vorting?

SESILI: Sasvim sigurna. (*Pauza.*) U stvari, ja ću se starati o njemu.

GVENDOLIN (*radoznalo*): Molim...?

SESILI (*prilično stidljivo i tonom ispovedanja*): Najdraža Gvendolin, nema razloga da krijem to od tebe. Naše male okružne novine će ionako to objaviti sledeće nedelje. Gospodin Ernest Vorting i ja smo se verili.

GVENDOLIN (*vrlo učtivo, ustajući*): Draga moja Sesili, mislim da se dogodila neka mala greška. Gospodin Ernest Vorting se verio sa mnom. Objava će se pojaviti u "Jutarnjim novostima" najkasnije u subotu.

SESILI (*učtivo*): Plašim se da si u zabludi. Ernest me je zaprosio pre deset minuta. (*Pokazuje dnevnik.*)

GVENDOLIN (*pažljivo ispituje dnevnik uz pomoć lornjona*): To je zaista neobično, pošto je mene zamolio da se udam za njega juče oko pet i trideset. Ako bi htela da se uveriš u istinitost tvrdnje, učini to. (*Vadi svoj dnevnik.*) Nikada ne putujem bez dnevnika. Čovek u vozu uvek treba da ima nešto senzacionalno za čitanje. Tako mi je krivo draga Sesili, ako je to razočaranje za tebe, ali bojim se da ja imam pravo prvenstva.

SESILI: Jako bi me ožalostilo, draga Gvendolin, ako bi ti to prouzrokovalo ma kakve duhovne ili telesne patnje, ali osećam se obaveznom da istaknem da se od trenutka kada te je zaprosio Ernest očito predomislio.

GVENDOLIN (*zamišljeno*): Ako su jadnička namamili u nekakva lakoumna obećanja, smatraću svojom dužnošću da ga, primenjujući politiku čvrste ruke, odmah izbavim.

SESILI (*zamišljeno i tužno*): U kakve god da se nesretne petljavine moj dragi dečko uvalio, nikada ga zbog toga neću prekorevati pošto se venčamo.

GVENDOLIN: Gospođice Kardju, da li vi to aludirate na mene kao na "petljavinu"? Vi ste drski. Govoriti otvoreno u situaciji kakva je ova postaje više nego moralna dužnost. To postaje zadovoljstvo.

SESILI: Da li, pak, vi gospođice Ferfaks, želite da kažete da sam ja Ernesta namamila na veridbu? Kako se usuđujete? Ovo nije vreme kada bi trebalo da se krijemo iza dobrih manira. Ja popu kažem pop, a bobu bob.

GVENDOLIN (*sarkastično*): Drago mi je da nikada u životu nisam imala prilike da bliže osmotrim bob. Naše društvene sfere se očigledno jako razlikuju. (*Ulazi MERIMEN, unosi poslužavnik, stolnjak i stočić za posluž enje. SESILI se baš spremala da odgovori. Međutim, prisustvo slugu ima obuzdavajuće dejstvo, ali obe devojke čini nervoznim.*)

MERIMEN: Da li da ovde postavim za čaj, kao i obično, gospođice?

SESILI (*strogo i smirenim glasom*): Da, kao i obično. (*MERIMEN raščičava sto i postavlja stolnjak. Duga pauza. SESILI i GVENDOLIN besno gledaju jedna u dru-*

gu.)

GVENDOLIN: Ima li mnogo zanimljivih predela za šetnju u blizini gospođice Kardju?

SESILI: O, da! Jako mnogo. Sa vrha jednog brda, tu u blizini, pruža se pogled na pet okruga.

GVENDOLIN: Pet okruga! Nisam sigurna da bih želela to da vidim. Mrzim gužvu.

SESILI (*ljubazno*): Pretpostavljam da zbog toga živite u gradu? (*GVENDOLIN grize usne i suncobranom nervozno lupka po nozi.*)

GVENDOLIN (*osvrće se*): Jako lepo održavana bašta, gospođice Kardju.

SESILI: Drago mi je da vam se dopada, gospođice Ferfaks.

GVENDOLIN: Nisam znala da na selu ima ovoliko cveća.

SESILI: O, gospođice Ferfaks, cveće je ovde uobičajeno barem koliko i ljudi u Londonu.

GVENDOLIN: Ja lično ne razumem kako neko može da živi na selu, ako bilo ko, ko je uopšte neko, to i čini. Na selu mi je uvek smrtno dosadno.

SESILI: Ah! To mora da je ono što novine nazivaju poljoprivrednom depresijom, zar ne? Verujem da aristokratija u poslednje vreme mnogo pati od toga. Kažu mi da je to kod njih gotovo epidemija. Mogu li da vas ponudim čajem gospođice Ferfaks?

GVENDOLIN (*učtivo*): Zahvaljujem vam. (*Za sebe.*) Odvratna devojka! Ali trenutno mi je potreban čaj!

SESILI (*ljubazno*): Šećera?

GVENDOLIN (*s visine*): Ne, hvala vam. Šećer više nije u modi. (*SESILI je besno gleda, uzima mašice i stavlja četiri kocke šećera u njenu šolju.*)

SESILI (*oštro*): Želite kolač ili hleb sa puterom?

GVENDOLIN (*afektirajući dosadu*): Hleb sa puterom, molim vas. Kolač se u poslednje vreme retko viđa u boljim kućama.

SESILI (*odseca veoma veliki komad kolača i stavlja ga na poslužavnik*): Dodajte ovo gospođici Ferfaks. (*MERIMEN dodaje poslužavnik i izlazi. GVENDOLIN otpija čaj i pravi grimasu. Spušta šolju istog trenutka, poseže za hlebom i puterom, pogleda dole i otkriva da je dobila kolač. Ustaje ozlojeđena.*)

GVENDOLIN: Napunili ste moju šolju kockama šećera i, iako sam sasvim jasno zamolila za hleb i puter, dali ste mi kolač. Poznata sam po blagom karakteru i izuzetno ljubaznoj prirodi, ali upozoravam vas gospođice Kardju, mogli biste predaleko otići.

SESILI (*ustaje*): Ništa me neće sprečiti da spasem mog jadnog, nevinog, lakovernog dečka od mahinacija drugih devojaka.

GVENDOLIN: Nisam vam verovala od trenutka kada sam vas prvi put videla. Osećala sam da ste dvolični i podli. U takvim stvarima se nikada ne varam. Moj prvi utisak o ljudima je bez izuzetka onaj pravi.

SESILI: Gospođice Ferfaks čini mi se da vam oduzimam dragoceno vreme. Nema sumnje da imate u planu još poseta slične vrste u susedstvu. *(Ulazi DŽEK.)*

GVENDOLIN *(spazivši ga):* Ernest! Moj Ernest!

DŽEK: Gvendolin! Draga! *(Nudi joj se za poljubac.)*

GVENDOLIN *(povlačeći se):* Samo trenutak! Smem li da upitam da li si veren sa ovom mladom damom?

DŽEK *(smeje se):* Sa dragom malom Sesili? Naravno da ne! Odakle takva ideja u tvojoj lepoj glavici?

GVENDOLIN: Hvala ti. Sada možeš. *(Nudi obraz za poljubac.)*

SESILI *(vrlo ljupko):* Gospođice Ferfaks, znala sam da je tu sigurno reč o nekoj zabuni. Gospodin čija ruka trenutno počiva na vašem struku je moj staratelj, Džon Vorting.

GVENDOLIN: Molim?

SESILI: To je ujka Džek

GVENDOLIN *(povlači se):* Džek! O! *(Ulazi ALDŽERNON.)*

SESILI: Ovo je Ernest.

ALDŽERNON *(ide pravo prema SESILI ne primećujući nikog drugog):* Ljubavi! *(Kreće da je poljubi.)*

SESILI *(ustuknuvši):* Samo trenutak Ernest. Smem li da te upitam da li si veren sa ovom mladom damom?

ALDŽERNON *(osvrće se):* Sa kojom mladom damom? Gospode bože! Gvendolin!

SESILI: Da! Sa gospode bože Gvendolin, hoću reći sa Gvendolin.

ALDŽERNON *(smeje se):* Naravno da ne! Odakle takva luda ideja u tvojoj lepoj glavici?

SESILI: Hvala ti. *(Nudi obraz za poljubac.)* Sada možeš da me poljubiš. *(ALDŽERNON je ljubi.)*

GVENDOLIN: Osećala sam da tu postoji neka sićušna greška, gospođice Kardju. Čovek koji vas sada grli je moj rođak, gospodin Aldžernon Monkriif.

SESILI *(odmiče se od ALDŽERNONA):* Aldžernon Monkriif! O! *(Dve devojke se približavaju jedna drugoj i grle se oko struka, kao da bi htele da se zaštite.)*

SESILI: Da li se vi zovete Aldžernon?

ALDŽERNON: Ne mogu to da poreknem.

SESILI: O!

GVENDOLIN: Je li vaše ime zaista Džon?

DŽEK (*u prilično izazovnom stavu*): Mogao bih to da poreknem kada bih hteo. Mogao bih da poreknem bilo šta kada bih hteo. Ali moje pravo ime jeste Džon. Moje ime je Džon već godinama.

SESILI (*obraća se Gvendolin*): Obe smo bile bezočno prevarene!

GVENDOLIN: Moja sirota, ponižena Sesili!

SESILI: Moja slatka, povređena Gvendolin!

GVENDOLIN (*lagano i ozbiljno*): Zvaćeš me sestrom, zar ne? (*Grle se. DŽEK i ALDŽERNON* *gundaju.*)

SESILI (*prilično vedro*): Volela bih da mi dopustite da svom staratelju postavim jedno pitanje.

GVENDOLIN: Odlična ideja! Gospodine Vorting postoji samo jedna stvar koju bih volela da znam. Gde je vaš brat Ernest? Obe smo verene sa vašim bratom Ernestom, a ne znamo gde se on trenutno nalazi što je, ipak, svakako podatak od izvesne važnosti za nas.

DŽEK (*sporo i oklevajući*): Gvendolin Sesili za mene je veoma mučno to što sam prinuđen da govorim istinu. Ovo je prvi put u mom životu da sam doveden u jedan tako mučan položaj, i nemam baš mnogo iskustva u takvim situacijama. Sasvim otvoreno ću vam reći da ja nikakvog brata Ernesta i nemam. Ja uopšte nemam brata. Nikada u životu nisam imao brata i nemam nameru ni ubuduće da ga steknem.

SESILI (*iznenađeno*): Uopšte nema brata!

DŽEK (*veselo*): Nikakvog!

GVENDOLIN (*strogo*): I ama baš nikada niste imali nekog brata?

DŽEK (*ljubazno*): Baš nikada. Nikakvog.

GVENDOLIN: Sesili, bojim se da je sada jasno da nijedna od nas dve nije verena ni sa kim.

SESILI: Nije baš prijatno kada se mlada devojkica iznenada nađe u takvom položaju, zar ne?

GVENDOLIN: Hajdemo u kuću. Teško da će se usuditi da pođu za nama.

SESILI: Ma ne, muškarci su strašne kukavice, zar ne? (*Povlače se u kuću s prezrivo izrazom na licu.*)

DŽEK: Pretpostavljam da je ovo jezivo stanje stvari ono što ti nazivaš banberisa-

njem?

ALDŽERNON: Da. I to jedno fenomenalno banberisanje. Najfenomenalnije banberisanje u mom životu.

DŽEK: Ma znaš šta, ti nemaš apsolutno nikakvo pravo da banberišeš ovde.

ALDŽERNON: Apsurdno. Čovek ima pravo da banberiše gde mu se sviđa. Svaki banberista to zna.

DŽEK: Ozbiljan banberista! Gospode bože!

ALDŽERNON: Pa, čovek u nečemu mora da bude ozbiljan ako i malo želi da se zabavi u životu. Desilo se da sam ja ozbiljan u banberisanju. A uopšte nemam predstave u čemu si ti ozbiljan. U svemu valjda. Ti si jedna tako savršeno trivijalna priroda.

DŽEK: Jedina sitna radost za mene u celoj ovoj ubogoj dogodovštini je to što je tvoj prijatelj Banberi skroz provaljen. Nećeš moći da ideš na selo toliko često kao ranije, dragi Aldži. Što je u stvari baš dobro.

ALDŽERNON: A i tvoj brat je malo ubledeo, zar ne, dragi Džek? Nećeš moći da brišeš za London onoliko često koliko je tvoj raspusni običaj nalagao. Što isto nije loše.

DŽEK: Što se tvog ponašanja prema gospođici Kardju tiče, moram da kažem da je tvoje obmanjivanje tako slatke, jednostavne i nevine devojke neoprostivo. A da ne pominjem činjenicu da je u pitanju moja štićenica.

ALDŽERNON: Nisam u stanju da nađem apsolutno nikakvo opravdanje za to što si prevario jednu briljantnu, oštroumnu, izuzetnoiskusnu mladu damu kakva je gospođica Ferfaks. A da ne pominjem činjenicu da je u pitanju moja sestra od tetke.

DŽEK: Želeo sam da se verim sa Gvendolin, to je sve. Volim je.

ALDŽERNON: Pa i ja sam jednostavno želeo da se verim sa Sesili. Obožavam je.

DŽEK: Uopšte nemaš šanse da se oženiš sa gospođicom Kardju.

ALDŽERNON: Džek, ne bih rekao ni da će te se ti i gospođica Ferfaks venčati.

DŽEK: Ma, to se tebe ne tiče.

ALDŽERNON: Kada bi me se ticalo, ne bih o tome ni govorio. (*Počinje da jede krofne.*) Vrlo je prosto govoriti o onome što se čoveka tiče. Samo ljudi poput berzanskih posrednika imaju takav običaj, a i to isključivo za večerom.

DŽEK: Uopšte mi nije jasno kako možeš da tu sediš i mirno jedeš krofne kada smo u škripcu. Meni se čini da si ti skroz bezosećajan.

ALDŽERNON: Pa ne mogu da jedem krofne sa uzbuđenjem. Sigurno bih ubrljao manžetne puterom. Krofne uvek treba jesti sasvim spokojno. Samo tako i mogu da se jedu.

DŽEK: Hoću da kažem da je bezosećajno to što u ovim okolnostima uopšte jedeš krofne.

ALDŽERNON: Kad sam u škripcu, hrana je jedina stvar koja može da me uteši. U stvari kada sam u nekom baš gadnom škripcu svako ko me zaista dobro poznaje reći će ti da odbijam sve osim jela i pića. U ovom trenutku jedem krofne zato što sam nesrećan. Osim toga, posebno volim krofne.

DŽEK (*ustaje*): To nije dovoljan razlog da ih tako alavo sve smažeš. (*Uzima krofne od ALDŽERNA.*)

ALDŽERNON (*nudi mu čajni kolač*): Pre bih da uzmeš kolač umesto krofni. Ja ne volim čajni kolač.

DŽEK: Gospode bože! Čovek ne može na miru da jede krofne u svojoj sopstvenoj bašti.

ALDŽERNON: Ali upravo si rekao da je jesti krofne bezosećajno.

DŽEK: Rekao sam da je to bezosećajno sa tvoje strane u ovakvim okolnostima. A to je sasvim druga stvar.

ALDŽERNON: Može biti. Ali krofne su iste. (*Otima tanjir sa krofnama od DŽEKA.*)

DŽEK: Aldži strašno bih želeo da se pokupiš i odeš.

ALDŽERNON: Zaista ne možeš tražiti od mene da odem bez večere. To je besmisleno. Ja nikada ne odlazim bez večere. Niko to nikada ne radi, osim vegetarijanaca, i ljudi njima slični. Osim toga, upravo sam sa doktorom Čezeblom ugovorio da me u četvrt do šest krsti imenom Ernest.

DŽEK: Dragi moj prijatelju, što pre digni ruke od te budalaštine, to je bolje za tebe. I ja sam se jutros dogovorio sa doktorom Čezeblom da me krsti u pet i trideset i, naravno, uzeću ime Ernest. Gvendolin bi to želela. Ne možemo obojica da se prekrstimo u Ernesta. To je blesavo. Osim toga, ja imam puno pravo da se krstim ako to hoću. Nema nikakvih dokaza da me je iko ikad krstio. Verujem da se to nikada nije desilo, a isto tako i doktor Čezebl. Tvoj slučaj je potpuno drugačiji. Ti si već kršten.

ALDŽERNON: Da, ali nisam se krstio već godinama.

DŽEK: Da, ali si kršten. To je ono što je važno.

ALDŽERNON: Upravo tako. Zbog toga i znam da to mogu da podnesem. Ako nisi siguran da si već kršten, mislim da je prilično opasno da se sada u to upuštaš. To ti može veoma naškoditi. Skoro da si zaboravio da je neko, ko ti je bio veoma blizak, ove nedelje u Parizu gotovo nastradao od teške prehlade.

DŽEK: Da, ali sam si rekao da teška prehlada nije nasledna.

ALDŽERNON: Ranije nije bila znam ali čini mi se da sada jeste. Nauka stalno napreduje.

DŽEK (*uzima tanjir s krofnama*): Ma, to su gluposti, ti stalno pričaš gluposti.

ALDŽERNON: Džek, opet si zgrabio krofne! Voleo bih da to ne radiš. Ostale su još samo dve (*Uzima ih.*) Rekao sam ti da posebno volim krofne.

DŽEK: Ali ja ne podnosim čajni kolač.

ALDŽERNON: Pobogu, pa zašto onda dozvoljavaš da ga serviraju tvojim gostima? Kakve ti ideje o gostoljubivosti imaš?

DŽEK: Aldžernone! Već sam ti rekao da ideš. Ne želim te ovde. Zašto ne ideš!

ALDŽERNON: Još nisam završio sa čajem, a ostala je i jedna krofna. (*DŽEK uzdahne i utone dublje u fotelju. ALDŽERNON nastavlja da jede.*)

Zavesa

TREĆI ČIN

(Scena: salon u vlastelinskom domu, Vulton. GVENDOLIN i SESILI su na prozoru i gledaju u baštu.)

GVENDOLIN: Čini mi se da to što nisu odmah krenuli za nama, kao što bi svako drugi uradio, pokazuje da još imaju malo stida i srama.

SESILI: Jeli su krofne. To mi liči na čin pokajanja.

GVENDOLIN *(nakon kratke pauze):* Izgleda da nas uopšte ne primećuju. Možeš li da se nakašlješ?

SESILI: Ali ja ne znam da se nakašljam.

GVENDOLIN: Gledaju nas. Kakva drskost.

SESILI: Prilaze. To je prilično smelo sa njihove strane.

GVENDOLIN: Ostanimo dostojanstvene u tišini.

SESILI: Sigurno. To je jedina stvar koju sada možemo da učinimo. *(Ulazi DŽEK, za njim i ALDŽERNON. Zvižduću neku jezivu populamu ariju iz britanske opere.)*

GVENDOLIN: Čini se da ova dostojanstvena tišina proizvodi neprijatan efekat.

SESILI: Najneprijatniji.

GVENDOLIN: Ali mi nećemo prve progovoriti.

SESILI: Sigurno nećemo.

GVENDOLIN: Gospodine Vorting imam posebno pitanje za vas. Mnogo toga zavisi od vašeg odgovora.

SESILI: Gvendolin tvoj zdrav razum je neprocenjiv. Gospodine Monkrif budite ljubazni pa mi odgovorite na sledeće pitanje. Zašto ste se pretvarali da ste brat mog starijeg brata?

ALDŽERNON: Da bih dobio priliku da vas upoznam.

SESILI *(GVENDOLIN):* Ovo izgleda kao sasvim zadovoljavajući odgovor, zar ne?

GVENDOLIN: Da draga, ako možeš da mu veruješ.

SESILI: Ne mogu. Ali to uopšte ne utiče na čudesnu lepotu njegovog odgovora.

GVENDOLIN: Tačno. U stvarima od presudne važnosti značajan je stil a ne iskre-

nost. Gospodine Vorting, kakvo objašnjenje mi možete dati za to što ste se pretvarali da imate brata? Da li je to bilo zato da biste imali prilike da što češće dolazite u grad da me vidate?

DŽEK: Zar u to možete sumnjati, gospođice Ferfaks?

GVENDOLIN: Kada je to u pitanju gajim najozbiljnije sumnje. Ali imam nameru da ih iskorenim. Ovo nije trenutak za nemački skepticizam. Njihova objašnjenja mi izgledaju sasvim zadovoljavajuća, naročito objašnjenje gospodina Vortinga. Čini mi se da nosi pečat verodostojnosti.

SESILI: Ja sam zadovoljna sa onim što je gospodin Monkrif rekao. I njegov glas odaje apsolutnu iskrenost.

GVENDOLIN: Misliš li onda da bi trebalo da im oprostimo?

SESILI: Da. U stvari ne.

GVENDOLIN: Tačno! Zaboravila sam. Postoje principi kojih se ne možemo odreći. Koja od nas dve će to da im saopšti? To nije baš prijatan zadatak.

SESILI: Zar ne možemo da govorimo obe u isto vreme?

GVENDOLIN: Sjajna ideja! Ja uvek pričam u isto vreme sa drugima. Hoćeš li da ja udaram takt?

SESILI: Naravno. (*GVENDOLIN udara takt podignutim prstom.*)

GVENDOLIN i SESILI (zajedno): Vaša krštena imena su još uvek nepremostiva prepreka. To je sve!

DŽEK i ALDŽERNON (zajedno): Naša krštena imena! To je sve? Ali mi ćemo se popodne prekrstiti.

GVENDOLIN (DŽEKU): Spreman si da za mene učiniš tu strašnu stvar?

DŽEK: Jesam.

SESILI (ALDŽERNONU): Voljan si da se suočiš sa tim jezivim iskušenjem da bi me zadovoljio?

ALDŽERNON: Jesam!

GVENDOLIN: Kako je besmisleno govoriti o ravnopravnosti polova! Kada je reč o pokajanju muškarci nas potpuno prevazilaze.

DŽEK: Tako je. (*Rukuje se sa ALDŽERNONOM.*)

SESILI: Trenuci fizičke hrabrosti o kojima mi žene ne znamo apsolutno ništa.

GVENDOLIN (DŽEKU): Dragi!

ALDŽERNON (SESILI): Draga! (*Padaju jedni drugima u naručje. Ulazi MERI-MEN.*)

MERIMEN: Ahm! Ahm! Ledi Breknel!

DŽEK: Gospode bože! (*Ulazi LEDI BREKNEL. Kada uđe parovi se naglo razdvajaju. MERIMEN izlazi.*)

LEDI BREKNEL: Gvendolin! Šta ovo znači?

GVENDOLIN: Samo to da sam verena za gospodina Vortinga, mama.

LEDI BREKNEL: Dođi ovamo. Sedi. Sedi odmah. Oklevanje je znak mentalnog propadanja kod mladih i fizičke slabosti kod starijih. (*Okreće se DŽEKU.*) Gospodine, da moja ćerka planira da pobjegne, upozorena sam od strane njene odane sobarice čije sam poverenje pridobila uz pomoć novčića nevelike vrednosti, i odmah sam, teretnim vozom, krenula za njom. Njen nesrećni otac, drago mi je što to mogu da kažem, veruje da njegova kći pohđa neobičajeno dugo predavanje o uticaju stalnog prihoda na misao, na otvorenom programu univerziteta za vanredne polaznike. Nije mi u planu da ga razuveravam. U stvari nikada nisam dovodila u pitanje njegova uverenja o bilo kom pitanju. To bi bilo nečasno. Ali, naravno, razumećete da svaki odnos između vas i moje kćeri mora od ovog trenutka bez odlaganja da prestane. U ovoj stvari kao, uistinu, i u svim ostalim stvarima ne popuštam.

DŽEK: Ja sam veren sa Gvendolin ledi Breknel!

LEDI BREKNEL: To vam se samo čini gospodine. A sada, što se tiče Aldžernona... Aldžernone!

ALDŽERNON: Molim, tetka Ogasta.

LEDI BREKNEL: Želela bih da znam da li u ovoj kući obitava tvoj unesrećeni prijatelj Banberi?

ALDŽERNON: O! Ne! Banberi ne živi ovde. Banberi je sada negde drugde. U stvari, Banberi je mrtav.

LEDI BREKNEL: Mrtav! Kada je gospodin Banberi umro? Njegova smrt mora da je bila iznenadna.

ALDŽERNON (*veselo*): O! Ubio sam ga danas popodne. Hoću da kažem, umro je danas popodne.

LEDI BREKNEL: A od čega je umro?

ALDŽERNON: Banberi? O, pukao je.

LEDI BREKNEL: Pukao? Zar je postao žrtva eksplozivnih naprava bestidnih revolucionara? Nije mi bilo poznato da se zanimao za socijalno zakonodavstvo. Ako je to bio slučaj, kažnjen je za morbidne sklonosti.

ALDŽERNON: Draga tetka Ogasta, hteo sam da kažem da je otkriven. Doktori su otkrili da Banberi ne može više da živi to hoću da kažem pa je Banberi umro.

LEDI BREKNEL: Izgleda da je imao veliko poverenje u mišljenje lekara. Međutim, drago mi je što se napokon odlučio da deluje u određenom pravcu, i poslušao valjan savet medicinara. A sada, kad smo se konačno oslobodili tog gospodina Banberija, smem li da vas pitam gospodine Vorting, ko je ta mlada osoba čiju ruku moj nećak Aldžernon drži na jedan, kako mi se čini, sasvim nepotreban način?

DŽEK: To je gospođica Sesili Kardju, moja štićenica. (*LEDI BREKNEL upućuje hladan naklon SESILI.*)

ALDŽERNON: Sesili i ja smo vereni, tetka Ogasta.

LEDI BREKNEL: Molim?

SESILI: Gospodin Monkrif i ja smo vereni ledi Breknel.

LEDI BREKNEL (*stresa se, prilazi sofa i seda*): Ne znam da li baš u ovom delu Hertfordšira ima nečeg neobičnog u vazduhu, ali broj veridbi koji je ovde u toku čini mi se mnogo veći od valjanog proseka statistički utvrđenog, kažem, samo radi naše orijentacije. Mislim da izvesna preliminarna ispitivanja uopšte ne bi bila na odmet Gospodine Vorting, da li se gospođica Kardju može dovesti u vezu sa nekom od većih železnickih stanica u Londonu? Pitam iz čiste radoznalosti. Do juče nisam ni pretpostavljala da postoje porodice i osobe rodom sa Perona. (*DŽEK izgleda užasno besno, ali uspeva da se uzdrži.*)

DŽEK (*jasnim, hladnim glasom*): Gospođica Kardju je unuka pokojnog gospodina Tomasa Kardjua, sa stanom na trgu Belgrejev, broj 149, jugozapad, u Džervejz parku, Dorking, i u Sporanu, Fajfšir.

LEDI BREKNEL: To ne zvuči loše. Tri adrese uvek pobuđuju poverenje, čak i kod trgovaca. Ali kakav ja dokaz imam o njihovoj valjanosti?

DŽEK: Brižno sam čuvao Dvorske vodiče iz tog perioda. Lako vam ih mogu staviti na uvid, ledi Breknel.

LEDI BREKNEL: Imala sam prilike da se uverim i u mnogo ozbiljnije greške u toj publikaciji.

DŽEK: Porodični pravni zastupnici gospođice Kardju su gospoda Markbi, Markbi i Markbi.

LEDI BREKNEL: Markbi, Markbi i Markbi? To je kuća sa najvećim ugledom u njihovoj profesiji. U stvari, kažu mi da se jedan od gospode Markbija ponekad čak može videti i na večerama u boljim kućama. Za sada sam zadovoljna.

DŽEK (*nervozno*): To je ljubazno sa vaše strane, ledi Breknel! Biće vam drago da čujete da posedujem, kada je o gospođici Kardju reč, i potvrde o njenom upisu u matičnu knjigu rođenih, o krštenju, o magarećem kašlju, o plaćenom porezu na imovinu, o vakcinaciji, o prvoj pričesti i o boginjama, običnim i ovčijim.

LEDI BREKNEL: Ah! Vidim da je to bio jedan život bogat događajima, možda i previše uzbudljiv za tako mladu devojkicu. Ja lično nisam pristalica prevremenih iskustava. (*Ustaje gleda na svoj sat.*) Gvendolin, vreme polaska se približilo. Ne smemo oklevati ni časa više. Zato bi gospodine Vorting bilo na mestu da vas iz čisto formalnih razloga upitam da li se gospođica Kardju može pohvaliti sa nešto malo imetka?

DŽEK: Oko sto trideset hiljada funti u gotovom. Zbogom ledi Breknel. Tako mi je drago što smo se videli.

LEDI BREKNEL (*ponovo seda*): Samo trenutak, gospodine Vorting. Sto trideset hiljada funti! U gotovom! Sada kada sam je malo bolje osmotrila, gospođica Kardju mi izgleda kao jedna izuzetno privlačna mlada dama. Malo devojaka danas poseduje takve osobine, osobine koje traju i vremenom dobijaju na vrednosti. Žao mi je što moram da kažem da živimo u jednom površnom vremenu. (*SESILI.*) Dođi ovamo, draga moja. (*SESILI joj prilazi.*) Slatko dete! Tvoja haljina je donekle priprosta, a tvoja kosa izgleda maltene kao da je ostavljena u posve prirodnom stanju. Ali to možemo za čas promeniti. Zaista, iskusna francuska sobarica može da učini čudo u vrlo kratkom vremenskom roku. Sećam se da sam jednu svojevremeno preporučila mladjoj ledi Lensing, i posle tri meseca rođeni muž nije mogao da je prepozna.

DŽEK: A posle šest meseci nije mogao da je prepozna niko živ.

LEDI BREKNEL (*Mrko gleda u DŽEKA. Zatim se sa uvežbanim osmehom okreće SESILI*): Drago dete, budi ljubazna i okreni se. (*SESILI joj okreće leđa.*) Ne, ne, želela sam da te osmotrim sa strane. (*SESILI okreće profil.*) Da, baš kao što sam i očekivala. U tvom profilu kriju se pozamašne društvene mogućnosti. Dve slabe tačke našeg doba su nedostatak principa i nedostatak profila. Malo podigni bradu draga. Stil uglavnom zavisi od toga kako se drži brada. Trenutno je u modi da bude vrlo podignuta. Aldžernone!

ALDŽERNON: Da, tetka Ogasta?

LEDI BREKNEL: Profil gospođice Kardju otkriva pozamašne društvene mogućnosti.

ALDŽERNON: Sesili je najslađa, najdraža i najlepša devojkica na celom svetu. A za društvene mogućnosti me je briga kao za lanjski sneg.

LEDI BREKNEL: Nikada ne potcenjuj Društvo Aldžernone. To rade samo ljudi koji u njega ne mogu da uđu. (*SESILI.*) Drago dete, ti naravno znaš da Aldžernon ima samo dugove? Ali ja ne odobravam brakove iz računa. Kada sam se udala za lorda Breknela nisam posedovala nikakav imetak. Međutim, ni trenutka nisam dozvolila da mi to postane prepreka. Pa, pretpostavljam da ću morati da vam dam svoj blagoslov.

ALDŽERNON: Hvala ti tetka Ogasta.

LEDI BREKNEL: Sesili možeš da me poljubiš!

SESILI (*ljubi je*): Hvala vam ledi Breknel.

LEDI BREKNEL: Uбудуće mi se i ti možeš obraćati sa tetka Ogasta.

SESILI: Hvala tetka Ogasta.

LEDI BREKNEL: Mislím da bi trebalo da se venčate uskoro.

ALDŽERNON: Hvala tetka Ogasta.

SESILI: Hvala tetka Ogasta.

LEDI BREKNEL: Otvoreno govoreći, ja ne odobravam duge veridbe. One ljudima pružaju priliku da se pre braka upoznaju sa karakterom budućeg supružnika, što po mom mišljenju nije preporučljivo.

DŽEK: Oprostite mi što prekidam, ledi Breknel, ali aranžman apsolutno ne dolazi u obzir. Ja sam staratelj gospođice Kardju, i ona se do svog punoletstva ne može udati bez mog pristanka. A ja pristanak ne dam.

LEDI BREKNEL: Smem li da vas upitam iz kojih razloga? Aldžernon je izuzetan mladić, mogla bih reći gotovo savršena prilika. Od imetka nema ništa, ali zato izgleda sjajno. Pa šta bi čovek još mogao da poželi?

DŽEK: Ledi Breknel, veoma mi je žao što moram otvoreno da razgovaram sa vama o vašem nećaku, ali činjenica je da ja uopšte ne odobravam njegove moralne nazore. Sumnjam da se služio neistinama. (*ALDŽERNON i SESILI ga gledaju sa uvređenim čuđenjem.*)

LEDI BREKNEL: Neistinama! Moj nećak Aldžernon? Nemoguće! On je studirao na Oksfordu.

DŽEK: Bojim se da sumnja u to više nije moguća. Danas popodne, dok sam bio u Londonu zbog jednog izuzetno važnog emotivnog pitanja, on je došao u moju kuću i lažno se predstavio kao moj brat. Batler me je upravo obavestio da je, krijući se iza tog izmišljenog identiteta, popio čitavu pintu mog ekstrastavog Periježuea, berba iz 89, vina koje sam čuvao samo za sebe. A kasnije je, služeći se tom gnusnom obmanom, uspeo da pridobije naklonost moje jedine štićenice. Zatim je ostao na čaju i poje sve krofne. A ono što njegovo ponašanje čini još bezdušnijim je to što je od početka bio savršeno svestan da ja uopšte nemam brata, da ga nikada u životu nisam imao, i da ni ubuduće ne nameravam da steknem brata, nikakvog. Ja sam mu to vrlo jasno saopštio juče popodne.

LEDI BREKNEL: Ahm! Gospodine Vorting, nakon pažljivog razmatranja odlučila sam da u potpunosti previdim ponašanje mog nećaka prema vama.

DŽEK: To je vrlo velikodušno sa vaše strane, ledi Breknel. Međutim, ja se nisam predomislio. Odbijam da dam svoj pristanak.

LEDI BREKNEL (SESILI): Dođi ovamo drago dete. (*SESILI joj prilazi.*) Koliko ti je godina?

SESILI: Tek mi je osamnaest, ali uvek kada idem na neko večernje primanje kažem da mi je dvadeset.

LEDI BREKNEL: Potpuno si u pravu što se prilagođavaš situaciji. U stvari, nijedna žena ne bi trebalo da tačno govori svoje godine. To deluje tako proračunato... (*Zamišljeno.*) Osamnaest, a za večernja primanja dvadeset. Pa neće proći još dugo kada ćeš biti punoletna i oslobođena svih stega starateljstva. Zato ne mislim da je pristanak tvog staratelja u krajnjem ishodu od bilo kakve važnosti.

DŽEK: Ledi Breknel, molim vas da mi oprostite što vas ponovo prekidam, ali ne bi bilo pošteno da prećutim da se, prema odredbama testamenta njenog dede, gospođica Kardju neće smatrati punoletnom sve dok ne navrši trideset pet godina.

LEDI BREKNEL: To mi ne izgleda kao ozbiljna prepreka. Trideset pet godina su vrlo privlačno životno doba. London je pun žena najplemenitijeg porekla koje su po vlastitom slobodnom izboru godinama ostale u trideset petoj. Ledi Dambhton je sjajan primer. Po mom saznanju, ona je u trideset petoj još otkad je napunila četrdeset a od tada je prošlo mnogo vremena. Ne vidim razloge zbog kojih naša mila Sesili tada ne bi bila još privlačnija nego danas. Njena imovina će se do tada značajno povećati.

SESILI: Aldži, da li bi mogao da me čekaš do trideset pete?

ALDŽERNON: Naravno da bih, Sesili. Znaš da bih.

SESILI: Da, osetila sam to instinktivno, ali ja ne bih mogla toliko da čekam. Ne mogu da podnesem da nekoga čekam ni pet minuta. Uvek se jako naljutim. Znam da ni sama nisam mnogo tačna, ali volim tačnost kod drugih a čekanje, pa makar bila u pitanju i udaja, ne dolazi u obzir.

ALDŽERNON: Pa šta ćemo onda da radimo Sesili?

SESILI: Ne znam, gospodine Monkrif.

LEDI BREKNEL: Dragi gospodine Vorting, pošto je gospođica Sesili izjavila da ne može da čeka do svoje trideset pete godine primedba koja mi se, moram reći, čini da otkriva ponešto nestrpljivu prirodu molila bih vas da ponovo razmotrite svoju odluku.

DŽEK: Ali draga ledi Breknel, ta stvar je u potpunosti u vašim rukama. Onoga trenutka kada date pristanak da se Gvendolin i ja venčamo, biće mi zadovoljstvo da odobrim brak vašeg nećaka i moje štićenice.

LEDI BREKNEL: Morate biti svesni da to što predlažete apsolutno ne dolazi u ob-

zir.

DŽEK: Onda je samo usamljenost ono čemu se svi ponaosob možemo nadati.

LEDI BREKNEL: To nije sudbina koju bih namenila Gvendolin. Aldžernon, naravno, sam može da odabere. (*Vadi sat.*) Dođi, draga. (*GVENDOLIN ustaje.*) Već smo propustili pet, ako ne i šest vozova. Propuštanje bi moglo da nas izloži komentarama na železničkoj stanici. (*Ulazi DOKTOR ČEZEBL.*)

ČEZEBL: Sve je spremno za krštenja.

LEDI BREKNEL: Krštenja, gospodine? Nije li to pomalo preuranjeno?

ČEZEBL (*prilično zbunjen pokazuje na DŽEKA i ALDŽERNONA*): Oba gospodina su izrazila želju da se bez oklevanja krste.

LEDI BREKNEL: U njihovim godinama? Takve ideje su izopačene i bezbožne! Aldžernone, zabranjujem ti da se krstiš. Nemam nameru da se pomirim sa takvim preterivanjima. Lord Breknel bi bio jako nezadovoljan kada bi saznao da na takav način tračiš vreme i novac.

ČEZEBL: Da li sam dobro shvatio da danas popodne neće biti nikakvih krštenja?

DŽEK: Kako sada stvari stoje, mislim da to ne bi imalo mnogo praktične vrednosu ni za jednoga od nas.

ČEZEBL: Žao mi je što čujem takve stvari od vas, gospodine Vorting. One naginju ka jeretičkim pogledima anabaptista, pogledima koje sam u potpunosti opovrgao u moje četiri neobjavljene propovedi. Međutim, kako je vaše raspoloženje u ovom trenutku izgleda naročito svetovno, odmah ću se vratiti u crkvu. U stvari, crkvenjak me je upravo obavestio da me gospođica Prizma već sat i po čeka u službenim prostorijama.

LEDI BREKNEL: Gospođica Prizma! Da li sam ja to čula da ste spomenuli nekakvu gospođicu Prizmu?

ČEZEBL: Da, ledi Breknel. Upravo idem da se nađem sa njom.

LEDI BREKNEL: Dopustite mi, molim vas, da vas za trenutak zadržim. Ova bi stvar mogla biti od vitalne važnosti za lorda Brekrlela i mene. Da li je ta gospođica Prizma žensko stvorenje odbojnog izgleda koje ima neke veze sa obrazovanjem?

ČEZEBL (*pomalo uvređeno*): Ona je izuzetno kulturna gospođa i pravo otelotvorenje vrline.

LEDI BREKNEL: Očigledno je to ista osoba. Smem li da pitam kakav položaj zauzima u domaćinstvu?

ČEZEBL (*strogo*): Ja sam neženja gospođo.

DŽEK (*smirujuć*): Ledi Breknel, gospođica Prizma je tokom prethodne tri godine

bila cenjena guvernanta i uvažena družbenica gospođice Kardju.

LEDI BREKNEL: Uprkos tome što sam čula, moram je smesta videti. Pošaljite po nju.

ČEZEBL (*gleda u daljinu*): Ona upravo dolazi, samo što nije stigla. (*Užurbano ulazi GĐICA PRIZMA.*)

GOSPOĐICA PRIZMA: Dragi doktore, rekli su mi da me očekujete u službenim prostorijama crkve. Čekala sam vas tamo čitav sat i tri četvrt (*Ugleda LEDI BREKNEL koja zuri u nju skamenjenim pogledom. GĐICA PRIZMA prebledi i počinja da drhti. Uzrujano se osvrće, kao da bi htela negde da pobegne.*)

LEDI BREKNEL (*strogim, osudujudm glasom*): Prizma! (*GĐICA PRIZMA postide-no spušta glavu.*) Dođite ovamo, Prizma! (*GĐICA PRIZMA ponizno prilazi.*) Prizma! Gde je ta beba? (*Opšta zapanjenost. DOKTOR se užasnut povlači unazad. ALDŽERNON i DŽEK se pretvaraju da žele da zaštite SESILI i GVENDOLIN od detalja strašnog javnog skandala.*) Prizma, pre dvadeset osam godina napustili ste kuću lorda Breknela, ulica Grosvenor, gornji deo, broj 104, sa kolicima u kojima je bila jedna beba muškog pola. Nikada se niste vratili. Nekoliko nedelja kasnije, u detaljnoj istrazi koju je sprovedla gradska policija, oko ponoći su pronađena prazna kolica u udaljenom delu Bejsvotera. U njima je bio samo rukopis romana u tri toma pisanog sa više nego uobičajeno odvratnom sentimentalnošću. (*GĐICA PRIZMA se i protiv svoje volje uvređeno trgl.*) Ali bebe nije bilo. (*Svi gledaju GĐICU PRIZMU.*) Prizma! Gde je ta beba? (*Pauza.*)

GOSPOĐICA PRIZMA: Ledi Breknel, sramota me je da priznam da ne znam. Volela bih da znam. Ovo su činjenice tog nemilog slučaja. Tog jutra, dana koji ste spomenuli, dana koji će zauvek ostati urezan u mom sećanju, pripremala sam se da prošetam bebu u kolicima kao i obično. Sa sobom sam, takođe, nosila i jednu nešto stariju, prostranu putnu torbu u koju sam nameravala da smestim rukopis koji sam napisala u retkim slobodnim trenucima. U jednom času rasejanosti, koji sebi nikada neću moći da oprostim, stavila sam rukopis u dečja kolica, a bebu u putnu torbu.

DŽEK (*koji je pažljivo slušao*): Ali gde ste ostavili torbu?

GOSPOĐICA PRIZMA: Ne pitajte me, gospodine Vorting.

DŽEK: Gospođice Prizma, to je za mene jedno veoma važno pitanje. Insistiram da mi otkrijete gde ste ostavili torbu u kojoj je bilo dete.

GOSPOĐICA PRIZMA: Ostavila sam je u garderobi jedne od većih železničkih stanica u Londonu.

DŽEK: Koje stanice?

GOSPOĐICA PRIZMA (*sasvim slomljeno*): Stanice Viktorija. Unija za Brajton.

(Tone u fotelju.)

DŽEK: Moram na trenutak da odem do svoje sobe. Gvendolin, čekaj me ovde.

GVENDOLIN: Čekaću na tebe i čitav život, samo ako ne traje dugo. *(DŽEK izlazi, jako uzbuđen.)*

ČEZEBL: Ledi Breknel, šta mislite da ovo znači?

LEDI BREKNEL: Ne smem ni da nagađam, doktore Čezebl. Valjda ne moram da vam naglašavam da u porodicama visokog društvenog položaja takve slučajnosti ne bi smele da se dešavaju. One se nikako ne smatraju primerenim. *(Odozgo se čuje buka kao da neko razbacuje stvari po sobi. Svi podižu pogled.)*

SESILI: Ujka Džek je izgleda neobično uzbuđen.

ČEZEBL: Vaš staratelj je čovek vrlo emotivne prirode.

LEDI BREKNEL: Ova buka je jako neprijatna. Zvuči kao da se svađa sa nekim. Ja ne podnosim svađe. Uvek su vulgarne, ali često delotvorne.

ČEZEBL *(gleda uvis):* Prestalo je. *(Buka počinje ponovo, dvostruko jače.)*

LEDI BREKNEL: Volela bih da već jednom donese nekakvu odluku.

GVENDOLIN: Ova napetost je strašna. Nadam se da će potrajati. *(Ulazi DŽEK sa putnom torbom.)*

DŽEK *(hitro prilazi GDICI PRIZMI):* Je li to ta torba, gospođice Prizma. Pažljivo je pogledajte pre nego što bilo šta kažete. Sreća nekoliko osoba zavisi od vašeg odgovora.

GOSPOĐICA PRIZMA *(mirno):* Izgleda da je moja. Da, evo ogrebotine koju je dobila kada se u mlađim i srećnijim danima u ulici Gauer prevrnuo omnibus. Evo i mrlje na postavi koju je prouzrokovalo prosipanje flašice tonika za smirenje, što se zbilo u Limingtonu. A na bravi su moji inicijali. Potpuno sam zaboravila da sam u nekakvom ekstravagantnom raspoloženju dala da se tu ugraviraju. Nema sumnje da je ovo moja torba. Oduševljena sam što mi je tako neočekivano vraćena. Bilo mi je jako nezgodno bez nje sve ove godine.

DŽEK *(patetičnim giasom):* Gospođice Prizma, vraćeno je više od torbe. Ja sam beba koju ste stavili u nju.

GOSPOĐICA PRIZMA *(zapanjeno):* Vi?

DŽEK: Da... mama.

GOSPOĐICA PRIZMA *(povlači se unazad uvređena i začuđena):* Gospodine Vorting, ja sam neudata!

DŽEK: Neudati! Ne poričem da je to težak udarac. Ali, na kraju krajeva, ko ima pravo da baci kamen na onoga ko je propado svoje? Zar pokajanje ne može da izbriše

jedno lakomisleno delo? Zašto bi postojao jedan zakon za muškarce a drugi za žene? Majko, opraštam ti. *(Ponovo pokušava da je zagrlji.)*

GOSPOĐICA PRIZMA *(još više uvređena)*: Gospodine Vorting, ovde je posredi neka zabuna. *(Pokazuje na LEDI BREKNEL.)* Evo gospođe koja vam zaista može reći ko ste.

DŽEK *(nakon pauze)*: Ledi Breknel, ne volim da delujem ljubopitljivo, ali da li biste me ljubazno obavestili ko sam ja u stvari?

LEDI BREKNEL: Bojim se da vam novosti koje ću vam preneti neće u celini prijati. Vi ste sin moje sirote sestre, gospođe Monkrif i shodno tome, Aldžernonov stariji brat.

DŽEK: Aldžijev stariji brat! Onda ipak imam brata. Znao sam da imam brata! Sesili, kako si uopšte mogla da posumnjaš da nemam brata? *(Dokopao se ALDŽERNONA.)* Doktore Čezebl, moj brat Gospođice Prizma, moj nesrećni brat. Gvendolin, moj nesrećni brat Aldži, bitango nedorasla, ubuduće ćeš morati da se ophodiš sa mnom sa više poštovanja. Nikada u životu se prema meni nisi ponašao kao prema bratu.

ALDŽERNON: Pa momčino, priznajem da do danas i nisam. Tradio sam se, iako nisam imao iskustva.

GVENDOLIN *(DŽEKU)*: Jedini! Ali ko si ti uopšte? Kako glasi tvoje kršteno ime, sada kada si neko drugi?

DŽEK: Blagi bože! Potpuno sam zaboravio na taj detalj. Tvoja odluka po pitanju imena je neopoziva?

GVENDOLIN: Ja nikada ništa ne menjam, osim predmeta svoje naklonosti.

SESILI: Gvendolin, kako plemenit karakter imaš!

DŽEK: Onda je bolje da to pitanje odmah raščistimo. Tetka Ogasta, samo jedan trenutak. Da li sam u času kada me je gospođica Prizma ostavila u torbi već bio kršten?

LEDI BREKNEL: Roditelji su ti omogućili svaki luksuz koji se za novac može kupiti, pa i krštenje.

DŽEK: Onda sam kršten! To smo utvrdili. Sada mi recite koje ime su mi dali. Da čujem, kakvo god da je.

LEDI BREKNEL: Pošto si bio najstariji sin, prirodno je da su te nazvali po tvom ocu.

DŽEK *(nervozno)*: Da, ali kako je bilo ime mom ocu?

LEDI BREKNEL *(zamišljeno)*: U ovom trenutku nikako ne mogu da se setim kako je glasilo generalovo kršteno ime. Ali ne sumnjam da je neko ime imao. Bio je čudak, priznajem. Ali isključivo u poznijim godinama. To je, međutim, bila posledica

indijske klime, i braka, i loše probave i drugih stvari te vrste.

DŽEK: Aldži! Zar ne možeš da se prisetiš kako se zvao naš otac?

ALDŽERNON: Dragi dečko, mi nikada nismo ni reč progovorili. Umro je kad je meni bilo godinu dana.

DŽEK: Tetka Ogasta, mislim da bi njegovo ime trebalo da se pominje u vojnim spiskovima iz tog vremena?

LEDI BREKNEL: General je uglavnom bio čovek miroljubive prirode, osim u domaćem životu, ali ne sumnjam da se njegovo ime nalazi u svim vojnim imenicima.

DŽEK: Ovde su vojni imenici iz poslednjih četrdeset godina. Trebalo je da ti sjajni spisi budu stalan predmet mog proučavanja. *(Trči do police i naglim pokretom vadi knjige.)* M. Generali... Malam, Maks bom, Megli, kako jeziva imena imaju ti ljudi Markbi, Miksbi, Mobs, Monkrif! Poručnik od 1840. Kapetan, potpukovnik, pukovnik, general od 1869, krsno ime Ernest Džon. *(Vrlo lagano spušta knjigu i sasvim mimo progovara.)* Gvendolin, zar ti nisam oduvek govorio da mi je ime Ernest? Pa eto, nakon svega je Ernest. Hoću reći, normalno je da je Ernest.

LEDI BREKNEL: Da, sada se sećam da se general zvao Ernest. Znala sam da postoji neki poseban razlog zbog koga ne volim to ime.

GVENDOLIN: Ernest! Moj Ernest! Od početka sam osećala da ne možeš nositi nijedno drugo ime!

DŽEK: Gvendolin, strašno je za čoveka kada iznenada otkrije da je celog života govorio isključivo istinu. Možeš li mi oprostiti?

GVENDOLIN: Mogu. Zato što osećam da ćeš se sigurno promeniti.

DŽEK: Mila moja!

ČEZEBL *(GDICI PRIZMI):* Leticija! *(Grli je.)*

GOSPOĐICA PRIZMA *(strasnim ghsom):* Frederik! Konačno!

ALDŽERNON: Sesili! *(Grli je.)* Konačno!

DŽEK: Gvendolin! *(Grli je.)* Konačno!

LEDI BREKNEL: Dragi nećaće, čini mi se da pokazuješ znake površnosti.

DŽEK: Naprotiv tetka Ogasta, sada po prvi put u životu shvatam suštinu: jedino što je važno je biti Ernest.

Zavesa

K R A J